

CÂNDELA

DE MONTREAL

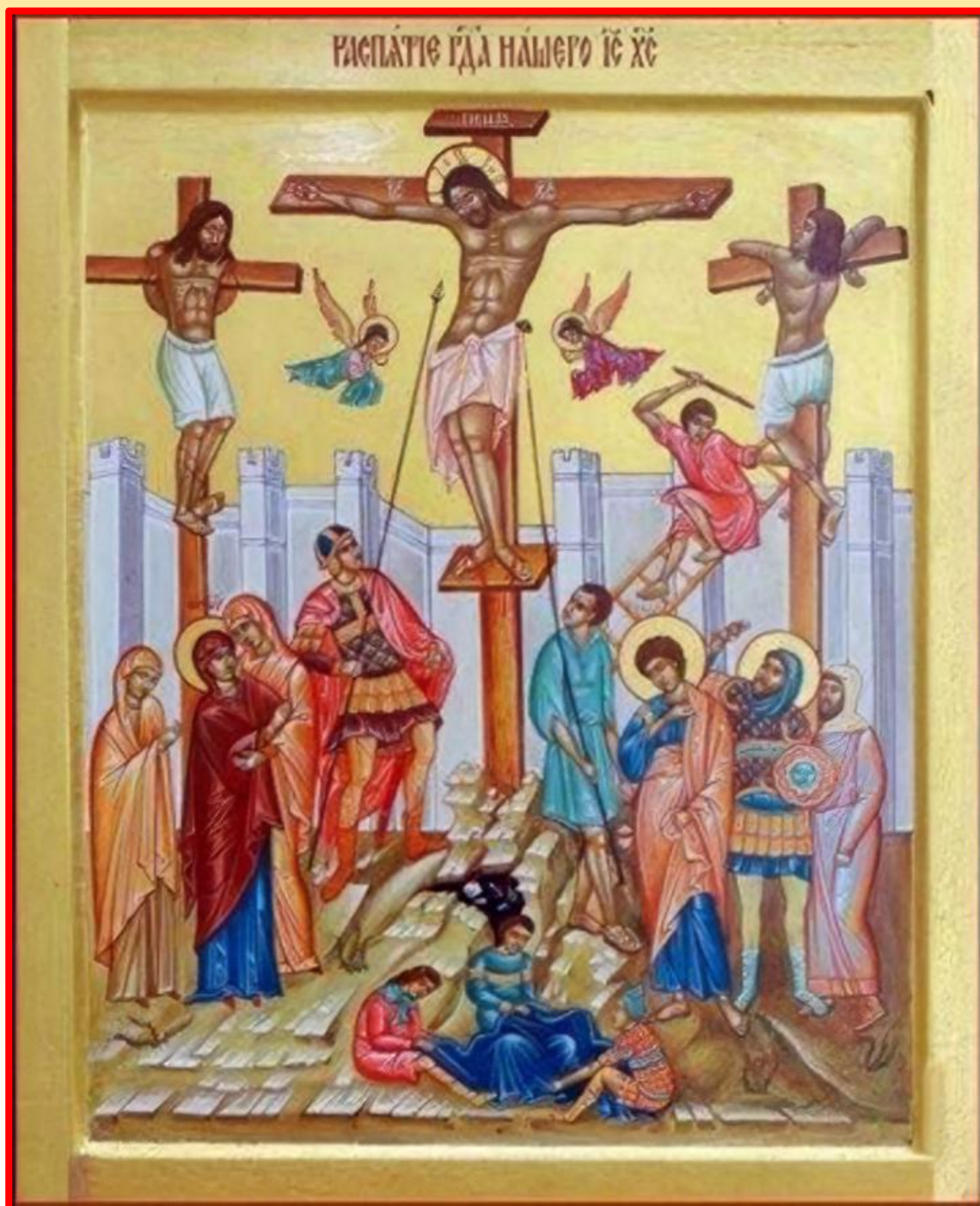

Seria III Nr. 9

ianuarie – mai 2025

28 pagini

Răstignirea Domnului

BIRUINȚA ÎNVIERII Preot dr. Petre Popescu.....	1
PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI ANUL MÂNTUIRII 2025 Preot Liviu Alexandrescu preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal.....	2
ATUNCI VEDEAM O LUMINĂ Diaconul Nicolae Marinescu	3
EPOPEEA VITEAZULUI MIHAI - eroul neamului nostru (X) – Angela Faina.....	4
DECEBAL, REGELE NEÎNFRICAT ȘI EROUL NEMURITOR AL DACIEI Rodica Vinca	8
EVANGHELIA pentru cei care întâmplător n-au putut merge la biserică! Profesor doctor Costică Neagu	9
DINASTIA HOHENZOLLERN ÎN ROMÂNIA Anca Negrescu	14
VERSURI Marcela Straua	17
POEZII George Filip	18
POEZII BASARABENE Lilian Curevici.....	19
VERSURI Alexandrina Iurcu-Balan.....	20
POEZII Andreea Elena Licau.....	21
POEZII Gabriel Beer	22
DIN ACTIVITĂȚILE CULTURALE ȘI ADMINISTRATIVE ALE CATEDRALEI NOASTRE Preot Liviu Alexandrescu.....	24

Candela Bunei Vestiri, Seria a III-a, apare din septembrie 2021

Redacție și administrație: 8080 Christophe Colomb, Montreal, Quebec, Canada, H2R2S9;

Telefon: 514-892-4844 Email: liviualexandrescu@yahoo.com

Redactor Șef: Preot Liviu Alexandrescu

Secretar de redacție: Marcela Straua

Ilustrație: Angela Faina

Consilier de redacție: Diacon Nicolae Marinescu

Redactor: Angela Faina

ISSN 1495-8929 Canada

Notă: Fiecare autor este responsabil de conținutul textelor pe care le publică.

BIRUINȚA ÎNVIERII

Preot dr. Petre Popescu

Câteva decenii s-au scurs, în care sute de mii de nevinovați au murit în temnițe, sfâșiați sufletește și fizic, torturați, umiliți, iar în timpul deținerii, apostrofați sălbatec de gardienii și conducătorii închisorilor, iar în afară, într-o libertate supravegheată pas cu pas.

A fost o viață de infern. Teribila pedeapsă dumnezeiască. Nimeni n-a intuit mărimea dezastrului ce urma să vină, când hoardelor barbare li s-au deschis digurile sufletești de împotrivire și au invadat așezările omenești îndestulate cu de toate.

Au pătruns în agonisita gospodăriilor omenești, au făcut ravagii pe unde au trecut, au cenzurat bibliotecile și ideile ziditoare de cultură și suflete și au degradat cu sălbăticia noului sistem, o civilizație în care era progres și în care lumea trăia decent și cu bună cuviință. Peste aceste pustiiri s-au scurs decenii în vaete, în doliu, în frică și în adânci oftături.

În aceste vremuri, Sfintele Sărbători au trecut fie în taină, fie în indiferență și, în unele cazuri, în neîngăduință. Sfintele speranțe și sfintele așteptări se uscau și se sfărâmau în bucăți. Dumnezeu nu alesese timpul împlinirii paharului acestor nelegiuiți. De fiecare dată, lacrimile care umezeau sfintele speranțe se uscau. La vremea aleasă de Dumnezeu însă, „Marele Edificiu de carton” a căzut și s-a sfărâmat în țandări. Ce a mai rămas din acest sistem antiuman? Ură, violență, obraznicie, compromisuri, îmbogățire prin orice mijloace, haos, minciună, disperare și dezmăț.

În noaptea Învierii se va auzi mesajul divin : „Veniți de luați lumină! Lumina lui Hristos luminează tuturor.”

În interpretare dumnezeiască, mesajul divin înseamnă că se vestește biruința luminei asupra întunericului, biruința vieții asupra morții, biruința dragostei asupra urii și biruința adevărului asupra minciunii și asupra neîncuviințatelor compromisuri.

Lumina învierii va coborî din cer și se va împărți credincioșilor creștini și pe lângă biruința ce o va vesti, va rușina și va pune în derută conștiința ideologilor care voiau distrugerea existenței umane normale, pe cei ce au pus în lanțuri gândirea, pe cei ce au sugrumat ideile și pe cei ce au exterminat pe cei ce au iubit pe Dumnezeu și valorile eterne. Se va deschide, larg, calea mărturisirilor publice. Din inimi uscate de fărâdelegi va izvorî pocăința, părerea de rău, dorința de îndreptare și se va cere public iertare pentru dezastrul făcut, îngerii din cer vor trâmbița și vor vesti în cor noua așezare a lumii pe temelii divine. Așa se va pregăti intrarea triumfală în al treilea mileniu, care va fi definitiv creștin.

În plus, glas din cer se va auzi și va încuraja lumea: „Bucurați-vă că Hristos a înviat! Bucurați-vă că viața în Hristos este frumoasă, limpede, rodnică, dreaptă și sfârșește în Cetatea lui Dumnezeu”. Așa cum anunța cu mult timp înainte Fericitul Augustin. (Civitas Dei).

Hristos a înviat!

Pr. Dr. Petre Popescu

Candela Serie nouă - Anul 1 Nr. 2- Aprilie 1997

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI ANUL MÂNTUIRII 2025

Preot Liviu Alexandrescu
preot paroh al Catedralei „Buna Vestire”
din Montreal

„Veniți toți credincioșii, să ne închinăm sfintei Învierii lui Hristos. Că iată a venit prin Cruce, bucurie la toată lumea.”

Iubiți credincioși!

Ne-a învrednicit Bunul Dumnezeu să ajungem la Marele Praznic al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos și în acest an binecuvântat- 2025.

Cu sufletele încărcate de emoție și de bucurie duhovnicească, ne apropiem de mormântul Domnului, ca să vedem locul Învierii și să strigăm: „Hristos a Înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte, viață dăruindu-le” (troparul Învierii).

Praznicul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, ne invită pe fiecare dintre noi să participăm la cel mai mare eveniment al mântuirii noastre și al învierii sufletelor noastre.

Moartea a intrat în lume, atunci când cel mai strălucitor înger din cer și-a dorit să fie asemenea cu Dumnezeu, dar fără Dumnezeu și-a dorit puterea prin sine însuși, zicând: „sui-mă-voi deasupra norilor și asemenea cu Cel Preaînalt voi fi” (Is. 14,14).

În ciuda degradărilor acumulate de păcat, omul păstrează scânteia Învierii, cum spune Sf. Ioan Gura de Aur: „Frumusețea înșelătoare și superficială, este schimbată de frumusețea veșnică și luminată a Învierii Domnului Hristos din morți”.

Patimile, Moartea și Învierea Domnului, reprezintă jertfa pe care a plătit-o Mântuitorul Hristos, ca să răscumpere ființa omenească, pe care a creat-o Dumnezeu spre desăvârșire și pe care diavolul a întunecat-o cu ființa sa. Cea mai mare virtute a sfințeniei la care poate ajunge omul în zilele noastre, este să se învieze pe sine din propriile păcate.

Bucuria Învierii se regăsește în fiecare dintre noi și se împlinește zilnic, căci viața unui creștin adevărat, este o viață spre Înviere.

Între moarte și înviere, ne regăsim și noi! Nu poate să existe înviere, fără să trecem prin cruce și moarte. Abia acum, la mormântul Învierii Domnului, înțelegem că moartea nu are ultimul cuvânt și că suntem chemați: „de la moarte la viață și de la pământ la cer”.

Este timpul: „Să lepădăm lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm în hainele luminii” (Romani 13,12). Să ieșim din mormântul întunecat de păcate, la viața cea veșnică împreună cu Hristos. El ne-a arătat pe Muntele Taborului, cum trupul omenesc poartă în el strălucirea divină, ca și noi să putem vedea perspectiva strălucirii și a învierii noastre.

Învierea Domnului, ne arată că omul nu este creat spre a rămâne în mormântul gol și întunecat. Drumul creștinului este așa cum spune Hristos spre desăvârșire: „la Tatăl Meu și Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu și la Dumnezeul vostru”.

În Noaptea aceasta, Lumina Lui Hristos luminează tuturor. Așa cum bine se vede, dacă o mică lumină din mâna noastră, luminează fața și drumul din întuneric, cu atât mai mult Lumina Învierii, care luminează „cerul și pământul și cele dedesubt”.

Iubiți credincioși!

Ziua Învierii Domnului, este ziua care ne învață să iubim, să iertăm, să nădejduim spre învierea noastră și să cântăm cu glas de bucurie așa cum au cântat și înaintașii noștri cântarea: „Ziua Învierii și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru Înviere și așa să strigăm : Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”.

Cu aceste gânduri, Preotul Liviu Alexandrescu și Consiliul parohial al Catedralei „Buna Vestire”, vă urează cu ocazia Sfințelor Sărbători ale Învierii Domnului 2025, multă sănătate, pace în suflet, împliniri duhovnicești pe calea mântuirii și salutarea creștinească de : „Hristos a Înviat!”.

ATUNCI VEDEAM O LUMINĂ Diaconul Nicolae Marinescu

(Predică în Duminica a V-a a Postului Mare
- a Cuvioasei Maria Egipteanca)

Iubiți credincioși,

În fiecare an, Sfântul și Marele Post al Paștilor ne propune o călătorie – sau, spunem noi, un pelerinaj – duhovnicesc. Încărcați cu rucsacul în care am pus toate greșelile, neputințele, dorurile și oftările noastre, o apucăm în sus, pe muntele propriei noastre Golgote. Știm că peste șase săptămâni vom poposi la picioarele Crucii Domnului și vom deșerta povara ce ne apasă, ca să primim de la El bucuria Învierii.

Începutul a fost greu, pentru că și povara a fost grea. Dar nu am fost singuri. Ne-au însoțit cântările atât de dragi acestei perioade: „Cu noi este Dumnezeu...”, „Doamne al puterilor, fii cu noi...”, formidabila rugăciune a Sfântului Efrem Sirul, care, printre suspinuri de pocăință, ne spune și secretul unui post reușit: „Așa, Doamne, Împărate, dăruiește-mi să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu...”

Dar ne mai însoțește un alt bun prieten: Sfântul Andrei Criteanul. El este autorul unei piese poetice de o rară frumusețe literară și spirituală, Canonul Mare.

„De unde voi începe a plânge faptele vieții mele celei ticăloase? Ce început voi pune acestei tânguiri de acum? Cî, ca un milostiv, dă-mi iertare păcatelor.”

Fiecare duminică a Postului Mare este un popas duhovnicesc de care avem nevoie în urcușul nostru. Ne oprim, ne odihnim, ne hrănim și plecăm mai departe, cu forțe proaspete. Ne ușurăm deasemenea bagajul păcatelor, prin Taina Spovedaniei. Și am fost plăcut surprins să văd, în aceste săptămâni, familii întregi, părinți și copii, venind sub epitrahilul preotului și primenindu-și sufletele prin mărturisire sinceră.

Astfel, prima duminică a postului s-a numit Duminica Ortodoxiei. Ea amintește de ziua de 11 martie a anului 843, când s-au condamnat public toate ereziile printr-o listă care se citea la Sfânta Liturghie, în prima duminică din Postul Mare.

În a doua duminică am poposit și am stat de taină cu Sfântul Grigorie Palama. Ultimul Sfânt Părinte al Bisericii, trăitor în secolul al XIV-lea. El ne-a lăsat o bogată moștenire teologică și a făcut cunoscută rugăciunea „Doamne Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”, cunoscută ca „rugăciunea inimii”, atât de dragă creștinilor ortodocși și mai ales monahilor.

A treia duminică și al treilea popas este închinat Sf. Crucii. Pentru că nu se poate urcuș spre Înviere fără

răstignirea pe Cruce. *Ad astra per aspera*, spuneau romanii.

A patra duminică este a Sfântului Ioan Scărarul. Autor al *Scării*, o scriere de referință în biblioteca oricărui creștin dornic de desăvârșire. Scara este un jurnal de călătorie duhovnicească. Una din exemplele de viață pe care le întâlnește în peregrinările lui, este aceasta:

„Nu voi înceta a vă povesti minunata virtute a bucatarului acelora de acolo (al unei mănăstiri pe care o vizita). Văzându-l pururea meditând și vărsând lacrimi întru slujba sa, l-am rugat a-mi spune și mie cum s-a învrednicit de un așa har. Silit de mine, îmi răspunse: - Niciodată, zise, n-am cugetat a sluji oamenilor, ci lui Dumnezeu.

Bucătarul acela se raporta la Dumnezeu. Făcea slujba lui, așa neînsemnată în aparență, ca și cum cocea pâine pentru Dumnezeu, nu pentru oameni. Asta îi dădea liniște duhovnicească și hărnicie. Și sunt sigur că din mâinile lui ieșea o pâine gustoasă.

În sfârșit, duminica a cincea, în care ne aflăm, este închinată Cuvioasei Maria Egipteanca. Trăitoare în Egipt, în a doua jumătate a secolului al IV-lea și prima jumătate a secolului al V-lea. A trăit o adolescență și o tinerețe păcătoasă, pentru că a fugit de acasă la numai 12 ani și a trăit în orașul Alexandria o viață de prostituată. Mergea cu bărbați mai mult din dorința păcatului decât pentru bani, pentru că rareori lua bani, trăind mai mult din cerșit sau din torsul inului.

Mergând, însă, într-o zi la Ierusalim, ca să se închine Sfintei Crucii, o forță nevăzută o împiedica să intre în biserică. Atunci, ea a făgăduit Maicii Domnului că, dacă o va ajuta să intre în biserică, va renunța la viața ei de până atunci și își va dedica întreaga ei viață postului și rugăciunii. A stat singură în pustia Iordanului timp de patruzeci și șapte de ani, într-o pocăință cutremurătoare, că devenise foarte slabă, ca o arătare, iar hainele i se tociseră aproape cu desăvârșire. Aici o întâlnește un călugăr, pe nume Zosima, care este uimit de puterea rugăciunii ei și de faptul că știe multe despre el, deși nu îl întâlnise niciodată.

Ea îi va povesti lui Zosima, cum a fost, în primii șaptesprezece ani ai șederii sale în pustie, ispitită cu aduceri aminte ale luxului, hranei îmbelșugate și plăcerilor de odinioară.

Dar îndată lăcrimând și în piept bătându-mă, îmi aduceam aminte de făgăduințele pe care le-am făcut când am ieșit în pustia aceasta și mă duceam cu gândul înaintea icoanei Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, ajutoarea mea, și înaintea ei plângeam, rugând-o să izgonească de la mine gândurile acelea, ce-mi tulburau ticălosul meu suflet. Iar după ce deajuns plângeam și mă băteam în piept cu osârdie, atunci vedeam o lumină ce mă lumina de pretutindeni și mi se aducea o alinare, care mă scotea din întreitile valuri ale ispitelor.

Zosima o împărtășește, iar cuvioasa îi cere apoi să se revadă peste exact un an, dar în ziua respectivă, o găsește adormită în Domnul și, scris pe nisip, un mesaj în care sfânta îi cerea iertare și îi spunea numele ei, Maria.

Iubiți credincioși,

Viața Sfintei Maria Egipteanca este citită în Postul Mare împreună cu Canonul cel Mare al Sfântului Andrei

Criteanul. Și nu întâmplător: dacă Sfântul Andrei Criteanul ne-a transmis „bazele teoretice” ale pocăinței în acest post, Cuvioasa Maria Egipteanca ne-a învățat și practic adâncimea păcatului și a pocăinței. Citindu-i viața, ne dăm seama că orice revenire de pe calea păcatului e posibilă. Spune avă Alonie, un sfânt părinte din Patericul Egiptean: „De va vrea omul, de dimineată și până seara ajunge la măsura dumnezeiască.”

Îndrăznesc să îi numesc pe Sfântul Andrei Criteanul și pe Sfânta Maria Egipteanca „dascălii pocăinței” din Postul Mare. Unul prin duioasele sale versuri, iar cealaltă prin povestea vieții ei.

Să le adresăm, dar, rugăciunile noastre, chemându-i cu pocăință:

Cuvioase Părinte Andreie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi! Cuvioasă Maică Marie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi! Amin.

EPOPEEA VITEAZULUI MIHAI - eroul neamului nostru (X) Angela Faina

„Nu-mi las nimănui țara și neamul, nici mort !”

Continuare din numărul trecut

Luptele din primăvara și vara anului 1595. Însușlețit și susținut de Mihai, se produce revirimentul balcanic antiotoman

Acțiunile lui Mihai la sud de Dunăre erau în prealabil bine gândite și concepute în mare secret. Mihai intrase în legătură cu capii Bisericii Ortodoxe a grecilor, precum Meletie Pigas, patriarhul Alexandriei și cu episcopul Ciprului, Laurentius Paleolog. Împreună, erau decizi pentru o acțiune fermă antiotomană a tuturor creștinilor din zonă. În Peloponez, grecii se strânseseră în munți și de acolo atacau și hărțuiau armata turcă, slăbindu-i acțiunile de reprimare. Popoarele din Balcani, în frunte cu haiducii din munți, erau decizi la o luptă fermă cu otomanii, dar le lipsea o conducere militară unitară. Lupta antiotomană din Balcani s-a înfiripat înainte de venirea lui Mihai la domnie, dar acum, această mișcare a popoarelor de la sud de Dunăre l-au considerat pe Mihai steaua lor călăuzitoare mult așteptată, datorită acțiunilor ferme dovedite de voievodul român contra turcilor. Acești luptători din Balcani, l-au ridicat la rangul de comandant și-l considerau pe Mihai conducătorul lor.

Mitropolitul Dionisie Rally Paleologul din Larissa (Grecia) a aderat la mișcarea de eliberare alături de acești capi ai bisericii și a avut dese înțelegeri cu Mihai Viteazul,

căruia i-a trimis și bani. Mihai a fost sprijinit tacit și de alți ierarhi greci. În Munții Pindului, mitropolitul Dionisie Rally Paleologul era unul din principalii animatori ai luptei antiotomane. În mare secret, el organiza haiducii și luptătorii; 2.000 de haiduci bulgari, ajutați de sârbi, atacă Sofia, dar Sinan Pașa, aflat în drum spre Rusciuc, în campania contra lui Mihai, din vara lui 1595, îi înfrânge pe răsculați. O parte dintre aceștia s-au înrolat mai apoi, în armata voievodului valah. Mihai fusese înștiințat, încă din februarie 1595, de către creștinii bulgari, că „vor să i se alăture și să ajute la războirea cu turcii”. Nemulțumirile și revolta mocneau, dar nu se putea întrezări o finalitate pozitivă în lupta lor contra turcilor. Le lipseau coordonarea și conducerea.

Între timp, vecinul lui Mihai, principele Transilvaniei, face un gest care-l va nemulțumi profund pe voievodul român. Cu sprijinul lui Mihai Tolnay, comandantul oștii de mercenari unguri care staționa la Iași, îl alungă pe Aron Vodă și-l înlocuiește cu Ștefan Răzvan, apoi îl exilează pe domnitor la castelul de la Vinț, de pe Mureș, (23 aprilie 1595) lângă Alba Iulia. Acest fapt îi produce o mare supărare lui Mihai, pentru că avusese o foarte bună și constantă colaborare cu Aron Vodă, în lupta lor comună, antiotomană.

Turcii văzând că alianțele creștine europene îi amenință din ce în ce mai mult, îi propun lui Sigismund Báthori, principele Transilvaniei, stăpânirea peste cele trei

principate române și chiar recunoașterea sa, ca rege al Ungariei Superioare, în schimbul ieșirii din Liga Creștină. Sigismund nu le dă satisfacție și continuă împreună cu creștinii, lupta contra osmanlăilor.

În Balcani, creștinii din munți, haiducii, făceau pregătiri de răscoală, așteptând momentul oportun pentru a se ridica la luptă. În zonă, mocnea de mult revolta împotriva stăpânirii turcești.

Între timp, în Câmpia Panoniei, creștinii în frunte cu Sfântul Imperiu Romano-German nu dădeau răgaz oștilor otomane, menținându-le într-o stare de permanentă alertă și conflict, pe o largă arie și pe un lung front în toată Europa Centrală. Turcii erau încolțiți acum de toată creștinătatea în zona europeană a granițelor lor.

După victoriile împotriva turcilor din iarna anului 1595, Mihai nu contenește lupta antiotomană, ci decide continuarea ei, în forță. Avea însă nevoie de sprijin armat, iar cel mai apropiat vecin care avea puterea să-i ofere un ajutor consistent și real, era Transilvania. Planificând această luptă la sud de Dunăre, Mihai era conștient că avea nevoie de sprijin la nord de Carpați, oști creștine, cu care să colaboreze spre a atenua pericolul otoman despre care era sigur că se va dezlănțui în curând, ca răspuns la acțiunile sale.

În acest scop, își întărește legăturile cu vecinul său din nord, Sigismund Báthory. Iminenta confruntare cu turcii l-a determinat pe Mihai Viteazul să încerce să obțină un sprijin solid și sigur de la acesta și a-l face un aliat pe viitor. În acest scop, Mihai trimite în luna mai 1595, o delegație de boieri și clerici, condusă de Mitropolitul Eftimie, pentru a întări colaborarea cu Sigismund, în lupta antiotomană, încredințându-le semnarea unui tratat de alianță. O parte din boieri și clerici, urmărindu-și interesele, acceptă clauzele unui tratat de vasalitate, care stipula niște condiții înjositoare și care îl făceau pe Mihai subalternul și vasalul lui Sigismund, fără drept de a avea propria diplomatie și politică externă și-l obliga printre altele, la promulgarea legii șerbiei, legarea de pământ a țăranilor, lege care era mult dorită de marii boieri din Valahia, care doreau să aibă permanent, o mână de lucru sigură. Până în acel moment, se practica legarea de pământ dar nu exista o lege.

Acest tratat se transforma dintr-un dorit sistem de alianță, într-unul de vasalitate. Prin acest tratat, semnat de boieri, erau sacrificate autonomia Țării Românești și autoritatea instituției domniei. Boierii și clericii trimiși în delegație și-au depășit atribuțiile inițiale cu care au fost instruiți la plecare, probabil din dorința de a îngradi puterea domnului, sporind-o simultan pe a lor.

Deci, la Alba Iulia în data de 10/20 mai 1595 se semnează un umilitor tratat pentru Mihai. Acest tratat prevedea printre altele că: „Voievodul Țării Românești e socotit între sfetnicii Serenității Sale (Sigismund Báthory) și ai urmașilor acestuia, neavând voie a trimite soli și a trata cu nici o putere din afară.”-decî domnitorului valah, i se lua dreptul de a face o politică externă precum ar fi considerat de cuviință, iar Țării, i se știrbea însăși independența.

Noul domn al Moldovei, Ștefan Răzvan, pe care l-a înscăunat Sigismund Báthory, încheiase la 3 iunie 1595 un tratat asemănător de vasalitate, cu principele transilvan, fiindu-i îndatorat pentru numirea sa, ca Domn al Moldovei.

Prin aceste tratate, Mihai Viteazul și Ștefan Răzvan au fost reduși la statutul de voievozi subordonați principelui, căruia îi dădeau socoteală, iar Sigismund Báthory se intitula principe al Transilvaniei, al Țării Românești și al Moldovei. Chiar și cheltuirea banilor din vistieria țării trebuia raportată cu amănuntul, ceea ce deranja pe cei doi domni români. Se simțeau umiliți.

Sigismund Báthory a realizat această uniune prin forță și manevre politice obscure, amenințări și șantaj; ca motiv, invocându-se pericolul turcesc. El nu a vrut să realizeze o colaborare, o alianță cinstită de la egal la egal, un act de alianță reciprocă, ci unul de dominare. Prin acest tratat, el i-a constrâns la acceptarea acestor clauze umilitoare, profitând în același timp, de nevoia de sprijin a celor doi domni în lupta antiotomană. Prin această manevră politică, Sigismund voia ca cele două țări române să-i fie vasale, iar el să devină conducătorul lor unic, cu puteri depline asupra lor. El se considera că prin acest tratat a devenit unificatorul celor trei țări române. Această situație a durat doar câteva luni, de-a lungul anului 1595, deoarece în Moldova a fost înscăunat Ieremia Movilă cu ajutor polonez. Ca o consecință imediată, acest tratat a devenit caduc. Deci Sigismund Báthory nu se mai putea intitula principe al celor trei principate.

Acest titlu de principe al Transilvaniei, Moldovei și Țării Românești, i-a fost recunoscut pe plan internațional, chiar dacă fără entuziasm, inclusiv de către împăratul Rudolf al II-lea.

Dar ce deosebire față de unirea realizată de Mihai, care va deveni peste câțiva ani, domn român peste cele trei Țări Române ! Statul creat de Mihai era cu adevărat unul românesc, în folosul nației române. Sigismund era un conducător străin peste o populație românească, fără să aibă nimic în comun cu ea: nici limbă, nici tradiții religioase și nici culturale. Fără să facă nimic pentru ea, el era mînat în ambiția lui, doar de vanități deșarte, faimă și orgolii de extindere și stăpînire teritorială.

Cu toate că Mihai-Vodă nu dăduse boierilor asemenea împuterniciri de a accepta un astfel de tratat, Mihai a acceptat în final condițiile impuse de principele transilvan, deoarece nu mai avea încotro, Ardealul fiind singurul stat vecin ce îi putea asigura spatele în lupta împotriva turcilor. Deși multe din clauzele tratatului nu-i conveneau, Mihai le recunoaște și le respectă din motive diplomatice, până în momentul când va avea ocazia să rezilieze acest tratat. Acest moment va sosi curând, ca o consecință și încununare a meritelor imense pe care le va dovedi în luptă Voievodul Valah, în vara și toamna anului 1595. După bătălia de la Giurgiu, Mihai și-a câștigat dreptul de a folosi liber, conform nevoilor țării, vistieria Țării Românești.

În acest timp, turcii se adunau la graniță, gata de atac.

În primăvara anului 1595, sprijiniți de haiducii bulgari, Mihai, împreună cu Baba Novac, continuă ofensiva la sud

de Dunăre, răsculații ajungând în mai, 1595, aproape de Sofia. Sunt arse și jefuite cetățile Cervena, Turtucaia, Șiștov, Nicolpole, Rahova, etc.

Având deja în palmaresul său victorii răsunătoare, Mihai era deja recunoscut ca un mare și brav conducător de oști. Conform unei știri apărute la Veneția în aprilie 1595, „o mulțime de soldați alergau din toate părțile la Mihai-Vodă pentru faima marii sale vitejii și a marii sale generozități.”

Pentru a slăbi forța otomană aliată cu tătarii, Mihai execută câteva acțiuni rapide. Prima la Milcov, unde a înfrânt în câteva bătălii, oștile tătărești, iar a doua a fost o trecere peste Dunăre, la Nicopole, unde iese biruitor. În iulie 1595 răsună vestea victoriei de la Nicopole a lui Mihai-Vodă, care a produs mari pagube otomanilor și a distrus 500 de lunturi (caiace) cu care marele vizir, Ferhad Pașa voia să treacă în Valahia.

Apoi urmează un atac asupra Vidinului, pe Dunăre.

Deci practic toată iarna, primăvara și vara anului 1595, Mihai, a purtat un război aproape continuu împotriva turcilor.

În aceste lupte, Baba Novac face mărețe fapte de vitejie, alături de haiducii săi, iar Deli Marcu, unul din bravii căpitani ai lui Mihai, sprijinit de numeroșii săi haiduci se evidențiază într-un mod deosebit, prin acțiunile sale surprinzătoare.

În mai multe rânduri Mihai a ușurat trecerea în Valahia a unui număr foarte mare de familii creștine de bulgari și sârbi care au primit pământ.

Revirimentul balcanic antiotoman din timpul lui Mihai Viteazul, a coalizat toate neamurile creștine, până în îndepărtatele stătulețe, Dalmația și Croația.

Un rol important în lupta antiotomană l-a avut Republica Ragusa (Dubrovnic) din Dalmația, pe țărmul Mării Adriatice. Vasală Porții otomane, Ragusa obținuse, în schimbul tributului plătit anual, dreptul de a face comerț, fapt care i-a crescut considerabil forța economică; în mod evident și posibilitatea de rezistență. Negustorii reguzani sunt câștigați de propaganda antiotomană a papalității, iar unii dintre ei, au ajuns comisari ai împăratului Rudolf al II-lea, șeful militar al „Ligii Creștine”. Aceștia îi mijlocesc lui Mihai Viteazul contacte cu militanții balcanici din acea zonă, iar aceștia îl vor reprezenta pe Mihai, ulterior, în diferitele acțiuni diplomatice ale voievodului român.

În definirea programului său politic, a invocat, nu o dată, atașamentul față de Creștinătate și și-a prezentat faptele ca decurgând din rolul ce și l-a asumat în apărarea ei. De pe câmpul de luptă al Balcanilor, Mihai îi scrie starostelui Cameniței O. Potocki următoarele:

„...nu facem altceva, numai zi și noapte ne batem la Dunăre cu dușmanul.”

și apoi continua:

„...m-am apucat să ridic această mare greutate cu această țară săracă a noastră, ca să fac un scut al întregii lumi creștine.” („Mihai Viteazul în conștiința europeană. Documente externe”, Ed. Academiei RSR, București, 1982, pag. 10).

Mihai transmite următorul mesaj solului polonez, Lubieniecki, din Balcani, înainte de bătălia de la Călugăreni, în iulie 1595:

„Dacă acest pârjol s-ar răspândi peste Dunăre în patria mea și de aici în Țara Moldovei, nimic bun nu trebuie să aștepte serenismul rege al Poloniei. Mai bine să se sfătuiască regele cu ai săi și hatmanii săi împreună cu oastea, ca să-i aștepte pe turci nu la Tyras, adică la Nistru, ci la Dunăre, și să-i oprească și să-i împiedice să treacă Dunărea. (...) Tot ce fac, fac din dragoste pentru creștinătate, ca să nu se verse sângele creștinilor.”

Mihai plănuia prin tratativele pe care le ducea cu popoarele de la sud de Dunăre, să alcătuiască o „Ligă Creștină a Balcanilor”. Acest vis era extrem de greu de realizat, deoarece aceste popoare erau sub completă dominare turcească(politică, militară, administrativă), aceste teritorii fiind pašalâcuri turcești.

Ele își pierduseră conducerea proprie, nu mai puteau avea un conducător militar și politic declarat, care să-i conducă pe calea eliberării. Doar episcopii și preoții mai puteau să mențină în secret, arzândă, flacăra luptei pentru libertate. Iorga spunea că dacă Mihai Vodă ar fi reușit să închege această ligă între popoarele din Balcani, atunci, ea „l-ar fi aruncat pe sultanul învins și umilit, până în Asia strămoșească”.

Mișcarea de redeșteptare politică a ortodocșilor din Balcani și de la Constantinopol l-a avut pe Mihai, ca exponent, ca pe eroul ei, ivit la momentul potrivit. Revirimentul balcanic a fost provocat de ridicarea hotărâtă a lui Mihai, împotriva turcilor. Mișcarea anterioară, ascunsă, dusă în secret, a fost anterioară sosirii lui la domnie, dar a rămas mocnită; Mihai a fost adoptat acum, drept conducătorul ei cel mai nimerit și cel mai fidel.

Situația politică în cele trei țări române. Relațiile de dependență din zonă, puterile vecine și interesele lor

Situația din zonă era încordată, cu tendințe de hegemonie și cuceriri, și care amenințau ființarea statelor române. Sfântul Imperiu Romano-German și Confederația Polono-Lituaniană, fiecare, dorea să-și extindă teritoriile spre sud, până la Dunăre, iar turcii voiau să ajungă cu stăpânirea lor spre nord și vest, pentru a include cele trei țări române, în imperiul islamic.

Sub domnia lui Mihai-Vodă, Valahia era avanpostul lumii civilizate, purtând greul luptelor și a confruntărilor directe cu turcii de la graniță. Dar Mihai nu avea sprijinul total al creștinătății și, de curând nici chiar al Moldovei, pentru că domnul Aron-Vodă cu care a colaborat atât de bine și cu care se înțelegea ca și cu „un frate”, a fost schimbat. Așa cum am menționat, în aprilie 1595 Aron-Vodă a fost detronat de Sigismund Báthory, pentru că domnul Moldovei trata direct cu împăratul de Habsburg, deși era considerat vasalul Transilvaniei. Sigismund Báthory s-a simțit ofensat, considerând acest fapt ca pe o trădare, înlocuindu-l cu Ștefan Răzvan. Vechea

înțelegere a lui Mihai cu Aron-Vodă nu mai era de actualitate. Ștefan agreea de bună voie vasalitatea Moldovei față de Transilvania, a cărui principe l-a adus la domnie. Schimbarea s-a produs, spre supărarea lui Mihai, care pierdea sprijinul lui Aron-Vodă, un sprijin prețios și loial.

La rândul lor, polono-lituanienii voiau ca Moldova să le devină vasală lor; iar dacă nu se putea obține acest lucru, atunci o doreau mai degrabă provincie otomană decât să cadă sub influența Habsburgilor. Ba mai mult, cancelarul care era și Marele Hatman polonez, Jan Zamoyski, voia să extindă și mai mult influența și teritoriile Confederației Poloneze, până la Dunăre și să-l înlocuiască și pe Mihai, cu un domn suspus vasalității poloneze, care să plătească tribut către coroana regală.

Marele Hatman Jan Zamoyski a influențat Dieta Polonă să condiționeze aderarea la „Liga Sfântă”, de trecerea sub suzeranitatea Poloniei a Ardealului, Moldovei și a Țării Românești și de îndepărtare a lui Mihai-Vodă din scaunul domniei. Deși papa Clement al VIII-lea invita insistent Polonia să se alăture „Ligii Sfinte”, aceasta a respins cererea papei, preferând să păstreze bunele relații cu Imperiul Otoman.

Într-un raport către dogele Veneției, Marino Grimani, ambasadorul Tommaso Contarini îi comunica dogelui faptul că Alfonso Visconti, nuntial apostolic din Ardeal, i-a spus: „...cât despre cancelarul polonez, Jan Zamoyski, el este înțeles cu turcii, având dintotdeauna gând să ocupe Moldova și Valahia.”

În schimb, Poarta Otomană la rândul ei, nu era nicidecum de acord cu această politică a polonezilor de a ține sub vasalitatea lor Țările Române, pentru că turcii ar fi pierdut dominația asupra lor, ceea ce avea ca și consecință pierderea multor avantaje. Turcii și polonezii erau într-un permanent conflict nedeclarat; nu era un război deschis, ci un conflict mocnit, în ascuns, dar pe față era o relație de bunăvoință și toleranță reciprocă.

Pentru a frâna avansul politic al polono-lituanienilor, turcii promit țara Moldovei hanului tătar Gazi Ghirai al II-lea, care făcuse demersuri diplomatice în acest sens. Toate puterile vecine doreau supremația asupra Moldovei și Munteniei, cu toții râvneau la subordonarea românilor. În vecinătatea lui Mihai, se iveau noi pericole. Acum și hanul tătar, fiind incitat de turci, se arăta pe față dușmanul moldovenilor. Dacă cucerirea Moldovei de către tătari reușea, Mihai avea motive serioase de îngrijorare, știind că după ce aceștia s-ar fi instalat în scaunul Moldovei, ar fi putut ușor ataca Valahia.

Din acest motiv, polonezii care puteau să piardă Moldova, intră în conflict cu tătarii, discordie care se va finaliza pe calea armelor. Cele două armate se confruntă într-o mare bătălie la Țuțora la 19 octombrie 1595, a cărei sorți vor rămâne nedecise. Marele vizir, Sinan Pașa, îl trimite pe grecul Nechifor Paraisos să medieze conflictul; în final, hanul tătar îl recunoaște pe Ieremia Movilă ca domn, în schimbul unui tribut anual.

Deci acum moldovenii erau plătitori de tribut și la tătari. Câte eforturi materiale trebuia să suporte bietul popor ! Câte manevre politice și uneltiri, toate duse de vecini pentru a-l scoate de la domnie pe Mihai, pentru a ocupa țara, sau dacă nu se putea, atunci vecinii insistau ca măcar să-și poată menține influența asupra principatelor române ! Câte intrigi, interese și trădări se țeseau ! Mihai era amenințat permanent nu numai de turci și tătari, ci și de propriii săi vecini creștini, polonezii. Era înconjurat din toate părțile de pericole mai mult sau mai puțin ascunse țesute prin minciuni, ură, lăcomie, ipocrizie și lipsă de loialitate.

În vara anului 1595, Mihai se vede amenințat, fără ajutoare, aproape singur în fața unui pericol iminent și extrem de periculos. Ieremia Movilă a fost instalat ca domn în Moldova în august 1595 de către polonezi, în locul lui Ștefan Răzvan, care a domnit doar câteva luni.

„Ieremia Movilă își declara țara membru credincios și inseparabil al Coroanei Polone, în același chip ca și celelalte țări și palatinate polone; oferea regelui, pentru sine și succesori, jurământ de supunere, promitea protecție clerului catolic și ortodox și cerea să i se aprobe veniturile de care are nevoie șeful unei țări de graniță.” -Nicolae Iorga. „Scurtă istorie a lui Mihai Viteazul” București, 1900

Cum polonezii nu doreau ca Moldova să intre în conflict cu otomanii, ei voind să păstreze relații acceptabile cu Poarta, Mihai nu mai putea spera la un ajutor din partea Moldovei.

Singur, fără ajutoare, el trebuia să se pregătească rapid pentru campania turcilor care veneau să-l pedepsească după zdrobitoarele sale victorii contra lor, din prima jumătate a anului 1595 de la Șerpătești, Stănești și Putineiu și a raidurilor sale asupra cetăților de pe Dunăre și în Balcani.

Lupta contra otomanilor pe care și-a asumat-o Mihai, costa țara foarte scump, atât în vieți omenești, cât și în pierderi imense materiale. Mihai reflectează, analizează, pune în balanță toate aspectele și urmările, se consultă cu Divanul și hotărăsc totuși, să nu dea îndărăt. Asigurarea independenței țării era scopul suprem. În fața acestor realități, Mihai Viteazul s-a angajat într-un adevărat conflict sângeros de lungă durată cu otomanii. Domnul Mihai și țara, alături de boieri, desfășoară un efort militar colosal, pe tot parcursul anului 1595; rezultatele arată un an plin de mari izbânzi și strălucite victorii, dar în schimb, țara este prădată, arsă și devastată.

După înfrângerile nete suferite și numeroasele răscoale ce se derulau tot mai ample și mai dese în sudul Dunării, încurajate de Mihai, era evident că sultanul nu va mai tolera o atare stare de fapt. A decis că Mihai trebuia alungat și dat ca exemplu în fața celor care mai aveau idei de rebeliune.

Va urma

DECEBAL, REGELE NEÎNFRICAT ȘI EROUL NEMURITOR AL DACIEI

Rodica Vinca

Într-o vreme în care Carpații vegheau tăcuți peste pământurile Daciei, iar Dunărea își murmură șoaptele la hotare, s-a ridicat un rege al cărui nume avea să rămână veșnic scris în inimile neamului nostru – Decebal. Puternic și neînfricat, el nu a fost doar un conducător, ci și un visător al libertății. Privirea lui, adâncă precum codrii străvechi, ascundea nu doar strategii de luptă, ci și dorința unei iubiri care să fie la fel de neclintită ca munții. Se spune că, în nopțile în care războaiele își luau răgaz, Decebal își găsea alinarea în brațele unei preafrumoase preotese, a cărei inimă bătea în același ritm cu al său.

Luminile focurilor de veghe dansau pe zidurile Sarmizegetusei, iar vântul purta pe aripile sale jurămintele lor secrete. Dar dragostea unui rege nu putea fi lipsită de sacrificii. Când romanii au venit cu oștile lor nesfârșite, Decebal a luptat nu doar pentru pământ, ci și pentru iubirea și poporul său. Și chiar și în fața sortii crude, inima lui a rămas credincioasă până la capăt.

Sub cerul plumburiu al Daciei, vuietul războiului se împletea cu vântul ce trecea prin pădurile seculare. Roma își trimisese cele mai de temut legiuni împotriva lui Decebal, iar pământul dacilor se cutremura sub pașii soldaților veniți din sud. Dar regele dac nu era un om care să se plece ușor în fața sortii. Într-o noapte de foc și oțel, când trupele împăratului Traian asediaseră cetatea Sarmizegetusa, se spune că Decebal s-a urcat pe zidurile cetății și, cu o torță în mână, a privit spre valea plină de inamici. Alături de el stătea Zalmos, unul dintre cei mai de seamă generali daci, și Alina, o preoteasă a lui Zamolxis, despre care se spunea că avea darul de a citi viitorul în flăcările sacre.

– „Vezi focul acesta, Alina?” a întrebat Decebal, ridicând torța. „Așa va arde Dacia, dar din cenușă va renaște sufletul nostru.”

Privirea Alinei s-a întunecat, iar vântul a făcut flacăra să palpâie.

– „Îți văd destinul, rege al dacilor,” a șoptit ea. „Lupta ta va deveni legendă, iar numele tău nu va fi uitat niciodată. Dar stelele spun că drumul tău se va încheia nu prin înfrângere, ci prin alegerea ta.”

A doua zi, dacii au luptat cu o vitejie care i-a făcut până și pe generalii romani să se cutremure. Se spune că însuși Traian a privit câmpul de luptă cu uimire, văzând cum războinicii lui Decebal păreau să lupte nu pentru viață, ci pentru eternitate. Dar trădarea avea să-și croiască loc în

inimile unora. Unii nobili daci, prinși între frică și dorința de supraviețuire, au trădat drumurile tainice ale munților și comorile ascunse ale regelui. Într-un ultim act de sfidare, când toate cetățile căzuseră, Decebal s-a retras în munți, refuzând să fie prins de dușmani.

Se spune că în acea ultimă noapte, Alina l-a găsit într-o poiană, înconjurat de arbori înalți și lumina palidă a lunii.

– „Timpul tău a venit, rege al dacilor,” i-a spus ea, cu lacrimi în ochi.

Decebal a zâmbit trist.

– „Mai bine mor liber, decât să trăiesc în lanțuri.”

Și cu aceste cuvinte, regele a ales moartea în locul captivității, intrând în legendă. Astăzi, munții Carpați încă poartă ecoul pașilor săi, iar Dunărea șoptește numele lui la fiecare val. În nopțile de furtună, unii spun că pot vedea o flacăra dansând printre ruinele Sarmizegetusei, ca o amintire a unui rege ce nu a fost niciodată înfrânt cu adevărat.

Anii au trecut, iar Roma și-a cântat victoria. Dar chiar și în inima Imperiului, unde puterea părea absolută, ecoul dacilor nu a fost uitat. Împăratul Traian, mândru de cucerirea Daciei, a poruncit ridicarea unui monument unic, care să spună lumii întregi despre această campanie de neuitat: Columna lui Traian. Dar istoria spune că nu doar mândria Romei a fost sculptată în piatra columnei, ci și amintirea neînvinsă a dacilor. Scenele săpate în marmura veacurilor nu înfățișează doar triumful romanilor, ci și curajul, suferința și demnitatea dacilor. Bărbați cu ochii plini de foc, războinici care luptă până la ultima suflare, femei care privesc cu mândrie, cetăți care ard, dar nu se pleacă.

Se spune că, în timp ce artizanii romani sculptau scena finală a columnei, un bătrân dac prizonier i-a privit în tăcere și a rostit:

– „Nu voi mai vedea Dacia, dar Dacia mă va vedea pe mine. Și când piatra va spune povestea noastră, să nu uitați că am fost liberi.”

Columna nu este doar o glorie a Romei, ci și o dovadă a luptei fără sfârșit pentru libertate. Astăzi, după aproape două milenii, dăinuie ca o carte de piatră a unui popor care a refuzat să moară. Se spune că, uneori, în nopțile liniștite, când vântul trece printre ruinele Romei, dacă privești cu atenție la Columna lui Traian, poți auzi șoaptele strămoșilor, cântând povestea lui Decebal și a dacilor săi neînfrânți.

EVANGHELIA pentru cei care întâmplător n-au putut merge la biserică! Profesor doctor Costică Neagu

Adevărata vocație a lui Simion Mehedinți a fost educația. În tot ce întreprinde sau cercetează „savantul encicloped” (D. Muster), există un obiectiv educativ: proza, discursurile și conferințele sale, opera științifică, opera pedagogică, dar mai ales publicistica sa, toate au un puternic caracter educativ.

Dacă în calitatea sa de director al *Convorbirilor literare* sau Președinte al Comitetului de redacție al *Buletinului Societății Regale Române de Geografie*, Mehedinți era „constrâns” de obiectivele pe care și le fixaseră anterior „părinții” acestor reviste, în publicațiile *Charta rotunda*, *Munca(socială, politică și economică)*, dar mai ales în *Dumineca Poporului(foaie pentru ridicarea poporului)*, originalitatea, creativitatea și aspirațiile educative, sociale și naționale ale fondatorului, precum și hotărârea de a sluji *adevărul și dreptatea*, se manifestă în mod plener.

Principiile sale privind însușirile muncii (*adevărată, liberă și creatoare*), cele privitoare la calitățile omului de stat (*impersonalitatea, realismul, alegerea colaboratorilor*) și virtuțile gazetarului Eminescu (*autoritatea morală, vir bonus, apoi scribendi peritus* – „om de vitejie și expert în spus”), care stau la baza publicisticii mehedințene îl feresc de unele „alunecări”.

„Singura mântuire a lumii e *munca*, iar adevărul creștin, nu poate fi decât omul care muncește și îndeosebi, cel care muncește cu palmele”. (*Dumineca Poporului*, 23 sept., 1918)

Dumineca Poporului a fost una dintre cele mai originale publicații românești. Cu o structură cuprinzătoare (*editorial; evanghelia; gospodărie; cultură: folclor, literatură populară, cărți pentru „casa de citire”, educație; întrebări, concursuri, premii, poșta redacției; știri din lumea largă și de la noi din țară; publicitate*), publicația fondată de Simion Mehedinți și tipărită timp de 19 ani (1914-1933), n-a abdicat niciun moment de la idealul său înscris în subtitlu: *foaie pentru ridicarea poporului*.

Acest ideal s-a sprijinit pe doi piloni – *adevărul și dreptatea*: „Ce-a lipsit până acum poporului nostru? I-au lipsit multe, dar mai întâi i-a lipsit *adevărul*. Cu minciunile care se tipăresc în țara asta, numai într-o săptămână, ai face un munte până la cer. I-au mai lipsit apoi *dreptatea*. De la primăria din sat și până sus la prefectură și aiurea, omul nevoiaș trece prin toate necazurile și supărările.

În foaia asta, vom căuta să spunem numai *adevărul* și să ajutăm din toate puterile *dreptatea*. Au mai încercat și

alții, dar mulți au căzut la fund. Pe unii i-a ademenit câștigul bănesc, pe alții i-a ispitit proasta mândrie de sine, pe alții i-a mușcat de inimă șarpele vicelan al politicei de căpătuială și de aceea s-au rătăcit și au rătăcit și pe cei dimprejur”.

Lectura câtorva numere dispartate, ne-a atras atenția atât asupra conținutului ideatic al publicației, cât asupra structurii acesteia și am purces la o lectură sistematică a „foaiei”, iar darul pe care mi l-a făcut un prieten, m-a hotărât să fac o cercetare sistematică a revistei, care a avut ca rezultat trei volume anterioare în care am retipărit editorialele lui Simion Mehedinți (vol. I-II) și creațiile populare (vol. III).

Toate celelalte componente ale structurii *Duminecii* au fost preluate într-un fel sau altul chiar și de presa de după ultimul război, ca să nu mai vorbim de presa actuală, însă fără suportul adevărului și dreptății, idealuri sfinte lui Mehedinți. *Dumineca* ține în permanență, calea dreaptă: „Cetitorule, în clipa când vei vedea că și noi am căzut în păcatele acestea, aruncă foaia noastră în foc, dar până atunci, citește-o cu luare-aminte, căci e o jertfă pentru tine, scoasă din inimă curată.”.

Singura rubrică pe care nu o găsim în presa laică de la *Dumineca*, până în zilele noastre, este „Evanghelia (*Să se citească de cei care întâmplător, n-au putut merge la biserică*)”, motiv pentru care am hotărât ca în volumul de față să retipărim toate evangheliile apărute în revistă, împreună cu tălmăcirile lor, acolo unde acestea au apărut.

Credința ocupă un loc fundamental în concepția pedagogică a lui Simion Mehedinți, concept formulat în expresii foarte sugestive: *scutul credinței, credința ta te-a mântuit; îndrăznește, fiule!, îndrăznește fiică, păcatele îți sunt iertate*, etc.

Din anul 1924, directorul publicației a adăugat cuvântul „credință”, la para-digma *Duminecii* – „*Un neam, un suflet, un hotar și o credință*”.

Din această convingere au rodit multe din lucrările savantului: *Altă creștere, Școala muncii, Pentru Biserica noastră, Creștinismul românesc, Poți să fii om deplin, fără să fii creștin? Apropierea de Iisus prin biserica noastră, prin alegerea educatorilor*, dar și manualul școlar pentru clasa a II-a secundară - *Parabole și învățături din Evanghelie*, etc.

În anul 1924, la 10 ani de la apariția *Duminecii* (14 septembrie), Mehedinți ne arată care au fost motivele

pentru care a adus „Evanghelia la gazetă”: „Mai întâi, mulți nu se pot duce la biserică. Bolnavul care zace în pat, ciobanul care stă toată vara pe vârful munților, paznicul vitelor la câmp...” etc.

Publicația nu este o revistă de cult și nu urmărește să facă prozeliti, ci își propune să aducă oamenilor neinstruiți, dar și cărturarilor „cuvântul lui Iisus care le este hrană adevărată” (p. 302), fiecare fiind liber să-și aleagă calea de urmat în viață, aceasta fiind esența creștinismului.

Prin această publicație, Mehedinți își propune să aducă Evanghelia – „vestea cea nouă” și „cartea cărților” –, la ușa și la înțelesul fiecărui creștin: „Credința noastră este aceasta: măcar că e scrisă în pilde ca pentru copii și oameni necărțurari, *Evanghelia este cea mai înțeleaptă carte dintre toate câte au îndrumat până azi viața omenirii*. Alături de noroiul Vechiului Testament, plin de lucruri rușinoase și chiar de crime, Evanghelia este ca un adevărat răsărit de soare” (p. 304).

Inițiatorul publicației a plecat la drum cu „cinstita preoțime”, cu „vrednicii învățători” și a chemat la lucrarea sa „cărțurarii și fariseii”. Dacă munca are ca rezultat hrana trupului, preoții, învățătorii și cărturarii trebuie să se îngrijească de „hrana sufletului”: „Menirea preotului e să poarte grijă de sufletul poporenilor săi, de la naștere până la moarte”; „Drept aceea, inimoși învățători ai poporului, dacă nu voiți să se piardă agoniseala muncii din școală, dați-le știință, tinerilor care pot pași înaintea cu învățătura de duminică ori măcar să păstreze ceea ce au dobândit în anii de școală.”; „Sunt adevărați farisei, cei care cred că și-au îndeplinit datoria, deschizând copiilor ușa unei școli, de la 8 până la 12 ani. Adevărul e că sufletul omului crește mereu și mereu trebuie îngrijit, până la moarte” – *formarea permanentă de azi*.

Dacă textul Evangheliei din duminica în care este plănuită a se citi la slujba bisericească, este relativ ușor de găsit în cărțile de cult, tâlcuirile, scrise în mare parte de Mehedinți, sunt unicat în cultura și publicistica laică din România.

Smerenia și adâncimea tâlcuirilor lui Mehedinți, ni se relevă prin faptul că toate „cuvintele despre evanghelie”, scrise de directorul *Duminecii* sunt nesemnate (ns.), la fel ca și editorialele. De altfel, vom putea observa că tâlcuirile (puține la număr), scrise de altcineva, sunt semnate în totalitate (Daniil Sihastru – probabil un pseudonim, Pr. Vlad Bjolla, Soroca; Pr. Bădescu-Muscel; Pr. Anastasiu-Bassarabin, Dolj; I. Roșca. M. I. Stoica; D.; Constantin Bălan).

Directorul *Duminecii*, fascinat de înțelepciunea care se desprinde la tot pasul din evanghelie, afirmă că multe învățături din *cartea cărților* au devenit proverbe și zicători, deci au intrat în înțelepciunea populară – „Folclorul este sufletul neamului”.

Citind și tâlmăcind Evanghelia, Mehedinți afirmă cu tărie că aceasta a devenit piatră de hotar în evoluția omenirii, pe cel puțin două coordonate: *munca*: „*Soarele vieții noastre e munca. Fără de dansa, nimeni nu-și plătește norocul de a trăi pe lume. Fură viața cei ce nu*

muncesc, de aceea, până la urma urmelor, nimic nu se alege de ei și de avutul lor.” (108) și *relațiile dintre oameni* – iubirea aproapelui („*Așadar, purtarea bună are 3 trepte: Întâi: să nu faci altuia ceea ce nu-ți place ție. Al doilea: Să-i faci și străinului, ceea ce și ție îți face bucurie. Al treilea: Chiar dușmanului să-i răsplătești cu bine*”). (pp. 291-292).

Aceste considerații îi permit să afirme că chiar de la început, „omul s-a poticnit”. Astfel „*Cain a ucis pe fratele său Abel*. Se poate mai mare sălbăticie?”, cu toate că puii de sălbăticiuni nu se ucid între ei. De aici, tâlcuitorul evangheliilor merge mai departe și arată diferența dintre Legile lui Moise – Vechiul Testament (*dinte pentru dinte; poporul ales*) și Evangheliile lui Hristos – Noul Testament.

De altfel, în prefața la ediția a VI-a a lucrării „*Altă creștere. Școala muncii*”, Mehedinți distinge trei faze în educația omenirii: Cain, Moise și Iisus... „*În rezumat: Pedagogia sălbatică a lui Cain e pe cale de a dispărea cu totul. O mai păstrează doar câteva triburi de canibali, iar în țările civilizate, o pun în aplicare numai gangsterii și criminalii - un fel de gunoi omenesc*.”

Pedagogia barbară a lui Moise are încă oarecare credit în câteva țări cu sclavi, cu caste și cu doctrina „poporului ales” – germanii –, dar neamurile cu adevărat civilizate și cultivate privesc cu silă spre astfel de păcate ale trecutului.

Din contra, pedagogia umană, inaugurată de creștinism, este din ce în ce mai mult îmbrățișată. Ea pleacă de la un adevăr elementar: După cum gloata omenirii este ogorul din care răsar varietățile etnice (națiunile) capabile de a spori civilizația și cultura, tot așa din gloata fiecărui popor se pot ivi oameni superiori”.

Manualul „*Parabole și învățături din Evanghelie*” pentru clasa a II-a secundară, din 1925 în 8 ediții, este un exemplu peremptoriu al modului în care Mehedinți înțelegea să facă educație moral-creștină, adică să aducă Evanghelia în cărțile didactice, la mintea și sufletul copilului.

Măcar și numai din aceste exemple, se poate vedea faptul că Mehedinți pendulează permanent între magic și realitate, aducând în toate tâlmăcirile din *Dumineca* exemple din viața de zi cu zi, dezvăluind legătura dintre om și suflet, „*ce sunt bolile pentru corp, sunt păcatele pentru suflet*”, dezvăluind tainele vieții veșnice – „*dacă nu suferi nu înviezi*”.

Lectura paginii „Evanghelia (*Să se citească de cei ce întâmplător n-au putut merge la biserică*)”, din *Dumineca Poporului*, constituie un periplu prin cultura și înțelepciunea umanității, este un prilej de a medita la marile necunoscute și întrebări existențiale ale omului.

În lucrarea „*Fazele geografice ale omenirii*”, amintită într-o comunicare la Academia Română, rămasă în manuscris, acum în curs de apariție la Editura Terra din Focșani, Mehedinți afirmă că cele mai importante realizări ale omului – care l-au desprins de animalitate, au fost: *munca cu uneltele, graiul articulat și organizarea socială*, în continuu progres. „*Ascensiunea lui s-a rezemat pe trei mari inovații, adevărate creațiuni specifice*: 1) Pe munca cu unelte, în neconținut progres, față de viața stereotipă a

animalelor bizuite numai pe organele primite de la naștere și pe instinct. 2) Pe descoperirea *graiului articulat*, care a lărgit în chip enorm memoria speciei, punându-i la îndemână toată experiența moștenită prin „Cuvânt”, de la generațiile trecute, pe când la toate celelalte specii experiența individului se risipește la moartea lui. 3) Pe *capacitatea de organizare socială* tot mai complicată, spre deosebire de comunitățile altor specii apărute cu milioane de ani înaintea omului (de ex. termitile) și totuși rămase la o formă de asociere stereotipă.

Aceasta constituie triada ascensiunii nelimitate a speciei umane, care i-a permis să ajungă cosmopolită, adică să ia în stăpânire toate zonele pământului”.

Aceste „creațiuni specifice” se circumscriu celor două direcții fundamentale – *civilizația și cultura* sau „tehnica materială” și „tehnica sufletească”, concepte abordate de Mehedinți în mai multe lucrări „Civilizație și cultură”, „Ethnos”, „Antropogeografia” etc. „Pedagogia teoretică a lui Simion Mehedinți (...), caracterizată drept o pedagogie *etnografic-culturalistă* în conținut, *activistă* din punctul de vedere al metodei și *națională* ca aspirație”, îi permite savantului să abordeze evangheliile din două perspective, subiectivă și obiectivă, adresându-se atât creștinilor cât și mirenilor.

Dacă într-un loc citează un adevăr arhicunoscut, acesta este apoi reformulat, iar tălmăcirile devin o adevărată culegere de aforisme, proverbe și zicători intrate în conștiința publică: „*La început era Cuvântul și Cuvântul era cu Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu. El era la început cu Dumnezeu.* Toate lucrurile au fost făcute prin El și nimic din ce a fost făcut n-a fost făcut fără El. Legea a fost dată prin Moise, dar harul și adevărul a venit prin Iisus Hristos!” (p. 289) Acest adevăr este reluat și prezentat foarte convingător în alte tălmăciri: *Căci vorba cea bună e ca un ban bun, care mereu sporește, cu cât trece din mână în mână.* (87); *Ci e vorba de ochiul sufletesc.* (...) Cine e bun, toate le vede spre bine. Cine e rău la inimă, toate le vede negre. (...) Ia deci seama ce se petrece cu sufletul tău și vei ști fără doar și poate, cum va fi viața ta mâine sau poimâine. (p. 153); *Mulți chemați, dar puțini aleși...* Așa zice Sfânta Evanghelie, iar vorba asta a ajuns proverb, atât e de adevărată. (163); Cum stă floarea ascunsă în mugur așa stă și învățătura în pildele evangheliei.; (240); Spune ce știi, dar nu te întinde mai departe decât știința ta, (...) Sau poți să fii chiar tobă de carte, dar dacă ieri ziceai una, iar azi ai întors cojocul și spui alta, mincinosule, mai domol cu gălăgia. (p. 248); Nu uitați că străbunii noștri de acum 2000 și ceva de ani erau oameni adânci la suflet și cu o simțire aleasă. De aceea, au primit foarte repede învățătura Evangheliei și vedeți ce proverbe înțelepte au scos din ea. (366)

Știți ce însemnează vorba *martor*? Azi, martor e cel care merge la tribunal să dea mărturie. Acum 19 sute de ani, cuvântul acesta era nou în limba noastră – cum e acum nou, *telefon*. Era luat din grecește. *Martir* însemna în limba greacă un om chinuit și apoi ucis pentru credința lui

creștină. (373); Sămânța este *Cuvântul* lui Dumnezeu. (418).

Munca este conceptul cel mai productiv în tălmăcirile lui Mehedinți. Munca este stâlpul dezvoltării civilizației, dar și a culturii: *Fapta*, așadar, e cântarul cel adevărat al cugetului și al simțirii fiecărui om. (29); *Adevăratul preț al omului e fapta*, nu haina sau vorba lui. (126); *Crucea e munca dreaptă.* (136); *Orice om are o cruce pe umăr, adecă o datorie de împlinit.* Când ți-ai făcut bine datoria față de soție, copii, vecini, sat și țara ta, poți ridica ochii liniștit către crucea pe care S-a răstignit Mântuitorul și poți zice: Doamne, Iisuse Christoase! Eu însă, ca om muritor, iată am împlinit, cât m-au iertat puterile, sarcina mea cu credința. (180)

De multe ori, Mehedinți își începe tâlcuirea, pornind de la o pildă care i se pare mai adâncă: Mântuitorul spune bolnavului: *iartă-ți-se ție păcatele!* Ce înseamnă asta? Că bolnavul trebuie să-și dea seama ce a greșit și să se îndrepte.

Să-și vindece adecă sufletul, căci dacă sufletul e curățit, omul simte o mare ușurare, care face bine și trupului: (de aceea și zice poporul o vorbă cu tâlc: parcă mi-au luat o greutate de pe suflet... (p. 80); *Leapădă-te de tine! Ia crucea și-mi urmează!* Ce înseamnă asta? Să părăsești casa și treburile tale și să te faci mucenic? Nu. Poți foarte bine să-ți mântuiești sufletul stând pe loc, căci la război, de pildă, e de folos nu numai cel care iese înainte și trage cu pușca, ci și cel care coace pâinea, să dea la timp de mâncare celor care se luptă. Așa și în lupta vieții. Nu e numaidecât nevoie să te faci schimnic. Orice om are o cruce pe umăr, adecă o datorie de împlinit.; *Om nu am....* Iată jalea celui care așteaptă ajutor, când îi este limba amară în gură. (...) Gândește-te că poți fi și tu în locul celui paralizic sau strâmtorat de alte nevoi. (p. 88); *Vine noaptea când nimeni nu poate să lucreze...* Nu-i vorbă aici, de apusul soarelui..., Dar e alt apus al vieții. Toate își au vremea lor. Tinerețea e vremea muncii și a agoniseli..., dar de la o vreme, se apropie adecă seara vieții, după care urmează noaptea... (...) *În fiecare zi, spune sufletului tău: grăbește-te căci se apropie noaptea.* (pp. 91-92); *De vei vrea, poți...* Mereu același adevăr: puterea credinței și a voinței! (...) Credință și voință! De altfel și proverbul românesc zice: mai bine să fii cu un om vrednic la pagubă, decât la câștig cu unul de nimic. (p. 99); *Îndrăznește fiule!* Așa a zis Mântuitorul slăbănogului, așa zic azi doctorii cei mici bolnavilor. (...) De aceea, creștinul adevărat să nu uite niciodată aceste vorbe părintești: *îndrăznește fiule!* Oricât de mari sunt greutatea vieții, cu voința cea bună vei izbândi. (p. 100); *Slugă vicleană!* Aceasta e mustarea care se cuvine celui care știe să se jeluiască numai de nevoia lui, iar de a altora habar n-are. Aici tâlcuitorul dă varii exemple prin care arată că răul pe care-l faci altuia se întoarce și împotriva ta.

Îndemnul „*Faceți bine, nimic nădăjduind!*”, îi permite tâlcuitorului să ne arate cât de profunde sunt vorbele Mântuitorului care în locul legii „dinte pentru dinte”, promovează iubirea aproapelui, dar și a vrăjmașului nimic nădăjduind. În unele regiuni, există și astăzi vorba că dacă faci una, aștepți alta în loc, se cheamă că e „pomană

ți gănească”. Problema „facerii binelui” apare în multe tâlcuiri (*fă binele și aruncă-l în mare*; nu te uita cui faci binele; binele e veșnic) și de multe ori Mehedinți îl pune în legătură cu omenia, dar și cu apucăturile rele ale omului de ieri și de azi: „Nici binele n-am să vă las să-l faceți, s-a zis de oarecine în adunarea unde se fac legile țării. De atunci au trecut zeci de ani, dar cuvântul acela răsună și azi ca un păcat și o rușine fără seamăn pentru țara noastră”. (p. 114); „Singur omul poate simți milă și înduioșare care să meargă până la jertfa curată pentru alții. De aceea, când ajunge cineva să facă binele pentru bine, să știi că e în adevăr om” (p. 132). Cum trebuie înțeleasă azi, evanghelia, când vedem ce se întâmplă sub ochii noștri?!

Evanghelia „Întoarcerea fiului risipitor” este una dintre cele mai cunoscute în lumea creștină de la noi, dar fiecare o înțelege ca pe un lucru care lui nu i se poate întâmpla sau ca pe un lucru care trebuie „plătit”. „Mort era și-a înviat și pierdut era și s-a aflat. Iată, iubiți creștini, cu ce vorbe întâmpină părintele din Evanghelie, pe fiul său care rătăcise căile vieții”. (p. 129) În loc să-l pedepsească pentru scăderile sale, îl primește cu brațele deschise. Pe de o parte, Mehedinți înțelege inima unui părinte care are și un copil „rătăcit” și se bucură de pocăirea lui, dar în același timp ne relevă diferența dintre învățătura Mântuitorului și credința evreilor care socoteau că numai ei sânt poporul ales al lui Dumnezeu.

În Evanghelia din Duminica Sf. Ion Scărarul, Mehedinți își întemeiază tâlcuirea pe pilda *Toate sunt cu puțință credinciosului!*... Voința omului se bazează pe credința fermă din care a ieșit vorba „mută munții din loc”, dar această vorbă trebuie înțeleasă în felul următor: că gândul omului hotărât și vrednic poate birui orice nevoie a vieții, chiar și boala.

Evanghelia din Duminica Sf. Cuv. Maria Egipteanca ne relevă pilda foarte importantă pentru relațiile sociale din toate timpurile, dar mai ales de astăzi: *Care vrea să fie între voi întâi, să fie tuturor slugă...* Ca să poți porunci altora, trebuie să fi început munca „de la capăt”, adică să cunoști secretele muncii – pregătirea profesională –, adică nu poți fi baci, dacă n-ai fost strungar, nu poți fi meșter, dacă n-ai fost ucenic. „Numai pornind de jos, poți ajunge cu adevărat sus”. (p. 139)

Evanghelia *Duminicii XXV după Rusalii* dă un alt răspuns la porunca Mântuitorului – *Iubește aproapele!* Atunci când un om care „umblă cu ochii închiși” l-a întrebat *Și cine e aproapele meu?*, Mântuitorul îi dă pilda cu cel căzut între tâlhari, iar tâlcuitorul ne spune că aproapele nostru este tot necunoscutul care poartă o durere sau un necaz și căruia îi aruncăm o privire senină, dându-i încredere și speranță, iar gândul cel bun să fie „nimic din lume nu mi-e străin”, iar ruga permanentă către Cel de Sus să fie acesta: „îndreptează, Doamne, pașii mei pe drumul înțelepciunii”.

Esența diferenței dintre Vechiul și Noul Testament, dintre Mântuitor și Farisei este că binele, oricând l-ai face, tot bine rămâne. Replica tăioasă și hotărâtă pe care Mântuitorul o dă celor care-i reproșau binele făcut

sâmbăta, în zi de sărbătoare, nu lasă loc niciunei interpretări: „*Fățarnice, fiecare din voi au nu-și dezleagă boul său sau asinul de la iesle sâmbăta și-l duce de-l adapă? Dar această, fiică a lui Avraam fiind, pe care o a legat Satana, iată optsprezece ani, au nu se cădea a se dezlega din legătura aceasta în ziua sâmbetei?*” (p. 175)

Îndemnul *Îndrăznește, fiule!* Îl găsim în multe evanghelii. Vorba aceasta are multe înțelesuri, după cum ne arată tâlcuitorul: păcatele îți sunt iertate sau credința ta te-a izbăvit! Uneori îndemnul și încurajarea pe care o face doctorul are puteri tămăduitoare. „*Când e omul amărât, dacă vine cineva și-l mai ia cu vorba sau cel supărat iese între oameni, mai uită de ghimpele care îl înțepa în suflet și se întoarce acasă răcorit.*” (p. 198) De fiecare dată, în asemenea situații, *omul trebuie să se bizuie întâi pe sine*, iar când sufletul e luminat, toate treburile merg bine și creștinul nu trebuie să uite vorba părintească, *îndrăznește, fiule!*

Puțini mai știu să tâlcuiască pilda „*Ceea ce este lepra pentru trup, este păcatul pentru suflet.*” cu sensurile pe care i le dă Evanghelia din *Duminica a XXIX-a după Rusalii*, fie că am uitat să mulțumim pentru binele pe care ni l-a făcut cineva, fie că ne-am pierdut omenia, adică nu mai știm să ne bucurăm și să empatizăm nici cu străinii, nici chiar cu ai noștri, ca și cum mulțumirea sau vorba bună ar fi mai scumpă decât vorba rea.

Uneori Mehedinți, pentru a arăta importanța învățăturilor unei evanghelii, folosește formula următoare: *Evanghelia de azi pune degetul pe o mare rană...*, sau „în Evanghelia de azi se cuprinde sâmburele adevăratei smerenii creștinești”, iar cea mai mare „rană” a omului este postul. Biserica a stabilit patru posturi pe an, iar „postul e ușurarea trupului pentru a ajunge la ușurarea sufletului”, nu este un contract pe care-l faci cu Dumnezeu să-ți ierte păcatele, iar lăsatul secului nu poate fi un prilej „de beție, certuri, ba chiar și de moarte de om”. „Drept aceea, frați creștini, țineți minte vorba Evangheliei: postul e ușurarea trupului pentru a ajuta pe om la ușurarea sufletului. Iar omul care e spornic la minte, să ia seama că postul trupului e o zădărniciie, dacă nu e însoțit de postul sufletului”. (p. 215)

Plecând de la afirmația pe care Mehedinți o face cu diverse ocazii „Noi plecăm dar cântarul rămâne.”, prin care înțelegem că adevărul și dreptatea sunt veșnice, găsim în tâlmăcirea Evangheliei din Duminica a doua după Rusalii, următoarea pildă: „*Dreptatea și adevărul n-au două cântare*, unul pentru tată și mamă, iar altul pentru streini.”, asta pentru că adevărul este unul. Tâlcuitorul merge mai departe cu raționamentul și ne arată că judecata este una și aceeași, pentru mamă, pentru tată, pentru străin și chiar pentru partidul din care faci parte: „Hoția, minciuna, bătaia, nedreptatea și orice păcat pe care îl treci cu vederea, socotind că ajută partidul tău, să știi că-l va cufunda. *Bun pentru partid este numai ceea ce e bun și pentru țară.* Fii deci nepărtinitor. Fii creștin adevărat. Nu iubi (nici pe tata și pe mama, nicidecum partidul) mai mult decât adevărul.” (p. 227)

Acest adevăr este legat de o altă pildă pe care o găsim în evanghelie, „*Fă binele și aruncă-l în mare*, fără niciun gând de folos sau de răsplată”, adică nimeni să nu știe, să nu fie cu adresă, pentru că binele este veșnic, e ca aurul care strălucește și în tină.

În Evanghelia Duminicii a XI-a după Rusalii, găsim mustrarea „*Slugă vicleană!*” pe care Mântuitorul o face aceluia care se vaită doar de necazurile lui, iar de a altora nici că-i pasă. Acest lucru se întâmplă sub ochii noștri la tot pasul, iar tâlcuitorul, de data asta, Daniil Sihastru zice: „*slugă vicleană, viclenia ta e proastă când ceri binele pentru tine, iar altora nu vrei să-l dai căci prin acestea îți vei pierde și binele tău. Va veni Domnul, va veni dreptatea și te va lovi, te va da pe mâna slugilor sale să te răsplătească cu aceeași măsură*”. (p. 234)

În Duminica XI după Rusalii ne surprind cuvintele Apostolului care spune: *Luați scutul credinței și sabia duhului!* Mehedinți ne spune că scutul, ca orice scut, ne apără. Omul, spre deosebire de alte vietăți, care au țepi, colți, ghimpi, cioc, nu are organe de atac și atunci folosește *mintea - sabia duhului*. „*Mintea a fost arma cea mai tare a omului, mai tare și decât fierul și decât toate armele făcute din fier. Dar iscusința singură nu-i de ajuns. Mai trebuie puterea adevărului*.” (p. 302) Dacă înainte oamenii priveau la martiriul lui Horia „ca la teatru”, în zilele noastre nu mai e posibil acest lucru deoarece oamenii protestează, adică „*sabia duhului s-a simțit până în suflul celui care făcuse nedreptatea (...)* dimpotrivă, adevărul e tare și trăiește în vecii vecilor.” (p. 302)

Porunca Mântuitorului „*Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși!*” se află la granița dintre două lumi, dintre două culturi – precreștină și creștină. Mehedinți leagă această pildă de o altă pildă – „*N-am pe nimeni să mă bage în scâldătoare...*, aceasta fiind plângerea „oamenilor strâmtorați”. Cele două pilde, „a Slăbănogului” și „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși” fac diferența între „*noroiul*” *Vechiului Testament* și *Noul Testament*.

Evanghelia din Duminica Floriilor este cea mai dramatică și mai plină de învățăminte, deoarece a doua zi creștinătatea intră în săptămâna patimilor. Se apropie ziua în care Mântuitorul va fi crucificat, lucru despre care acesta știa (putem să-l asemănăm cu ciobanul mioritic – și *de-a fi să mor*).

La reproșul pe care Iuda (cel care îl va vinde pe Mântuitor), îl face Mariei, că nu a vândut mirul, iar banii să-i dea la săraci, Iisus a zis: „*Las-o în pace, căci ea a păstrat mirul acesta în vederea zilei pregătirii trupului meu pentru îngropare. Pe săraci îi aveți totdeauna cu voi, dar pe mine nu mă aveți totdeauna*”.

Cunoscând semnificația sărbătorii Floriilor când „*biserica ne aduce aminte de intrarea Mântuitorului în Ierusalim, de crengi înverzite, de flori, de învierea lui Lazăr și de învierea omului din gunoiul păcatelor care îl acopereau*”, tâlcuitorul ne îndeamnă să ne curățim de păcat, iar calea cea mai sigură este „*A te supune deci*

muncii, a te osteni, a trece prin chinuri - cu un cuvânt a *pătimi* iată izvorul cel mai adânc și cel mai curat al bucuriilor noastre. (...) Fiindcă ai venit azi la biserică și zici că te pregătești de Înviere cearcă și tu să te înviezi. Când firul de iarbă se poate ridica din țărână, tu care ești mai mult decât un fir de iarbă, poți și tu să te ridici din noroiul păcatului. Cearcă și vei vedea că poți.” (p. 347)

Evanghelia din Duminica Tomii se citește după Învierea Domnului și ridică o problemă de sorginte umană – aceea îndoielii, a neîncrederii: „*dacă nu voi vedea în mâinile lui cuiele și dacă nu voi pune mâna mea pe coasta Lui nu voi crede*”. Tâlcuitorul ne arată că Mântuitorul nu s-a supărat, ba din contra, i-a zis: „*Tomo, pentru că M-ai văzut, ai crezut. Ferice de cei ce n-au văzut și au crezut*”.

Mehedinți arată că lipsa de încredere este similară în multe cazuri cu prudența: „*Dar să ne fie iertat să spunem lămurit că poporul nostru are dreptate să se arate uneori ca Toma necredinciosul. Când? Atunci când e vorba de oamenii politici*”, sau când e vorba de cei „*care făgăduiesc vrabia din gard*”, afirmând că „*Poporul român cere ca Toma necredinciosul să pipăi și să vezi ce făgăduiesc vânturătorii de vorbe. Fii credincios în biserică, dar cu mare îndoială în politică*.” (p. 349)

În continuare, lăsăm cititorului plăcerea și bucuria de a descoperi alte învățături ale evangheliilor prezentate în *Dumineca poporului* și de ce nu, de a le aplica în viața de toate zilele.

* * *

Tâlcuirile și sfaturile lui Mehedinți, întreaga sa operă etnografică ne ajută să înțelegem evangheliile, puterea de exemplu și adevărul acestora, dar și lumea în care trăim. „*Științele s-au ivit și au crescut odată cu lărgirea orizontului teluric și cosmic și paralel cu evoluția spiritului omenesc, de la cugetarea magică spre cea pozitivă sau științifică*”¹.

Știința contemporană a ajuns la concluzia că omul are o triplă natură: *corp, suflet, spirit*, adevăr enunțat în Biblie și în cărțile Sfinților părinți.

Această concepție a fost, din toate timpurile „*sub vremi*”, anumite adevăruri fiind dictate de unele grupuri ajunse la putere – vremurile lui *anticrist*.

Vremile lui anticrist s-au manifestat cel mai pregnant în *filosofie, literatură, religie*. Pentru a stăvili „*atacurile*” celor care au negat adevărul biblic sau l-au ocolit, a fost nevoie de adoptarea unor reguli și legi, între care *Declarația Universală a Drepturilor Omului*...

Prin alcătuirea și tipărirea acestui volum, am dorit să aducem dascălilor de orice specialitate, elevilor, părinților, preoților de mir, tuturor creștinilor și nu numai, gândurile și sfaturile unuia din cei mai mari autohtoniști ai neamului – savantul și pedagogul creștin, Simion Mehedinți.

NOTA

1. S. Mehedinți, *Fazele geografice ale omenirii*, mss., p. 40;

DINASTIA HOHENZOLLERN ÎN ROMÂNIA Anca Negrescu

Carol I s-a născut la 20 aprilie 1839, la Sigmaringen în Germania și a murit la 10 octombrie 1914 în România la castelul Peleş din Sinaia. El este prinț (1866-1881), apoi regele României (1881-1914)..

Carol primește educația sa la Dresda și la Bonn. În 1864, este ofițer în armata prusacă în timpul războiului ducatelor împotriva Danemarcei. Cu acordul tacit a vărului său, împăratul Napoléon III și cu recomandarea lui Philippe al Belgiei, i se propune coroana României după destituirea prințului domnitor, Alexandru Ion Cuza. Până în 20 aprilie 1866, când este ales domnitorul principatelor unite ale României, este ofițer german atașat la un regiment de dragoni. El este primul suveran al casei Hohenzollern-Sigmaringen care va conduce țara, dinastie care va rămâne până la proclamarea republicii în 1947 de către guvernul comunist.

Chiar după sosirea lui în țară, primit fiind de I.C. Brătianu, Parlamentul român adoptă la 29 iunie 1866, prima Constituție a României, una din cele mai avansate ale epocii și care permite dezvoltarea statului român. De asemenea, ea decide să ignore starea de dependență a țării față de Imperiul Otoman, deschizând astfel drumul spre independență.

Articolul 82 al Constituției, stipulează că : „Funcțiile de suveran sunt ereditare începând cu Majestatea Sa prințul Carol I de Hohenzollern, prin primii urmași bărbați, cu excluderea femeilor și a descendenților lor. Descendenții Majestății Sale vor fi educați în credința ortodoxă oriental”

Carol se căsătorește în 1869 cu Elisabeta de Wied, care va fi cunoscută mai târziu sub numele de Carmen Sylva. În timpul războiului franco-german (1870-1871), sentimentele sale germanofile îl fac destul de nepopular, ceea ce în 1871 o insurecție îl aduce aproape să abdice. Totuși recâștigă favoarea poporului datorită curajului în bătălia de la Plevna, în timpul războiului ruso-turc (1877-1878), când conduce personal trupele române și asumă conducerea armatei ruso-române. Când România capătă independența completă față de Imperiul Otoman în 1881, Carol devine primul rege al țării. La 15 martie 1881, constituția este modificată, precizând că din acel moment, suveranul este numit REGE și că urmașii lui sunt numiți PRINȚI.

În 1883, în speranța de a forma Marea Românie, el aderă în secret la alianța dintre Germania, Austro-Ungaria

și Italia, acord care va fi dezvăluit abia la începutul Primului Război Mondial.

În 48 de ani ca rege, el construiește în Carpați, aproape de frontiera austro-ungară (Transilvania aparținea încă Austro-Ungariei), castelul Peleş, realizat într-un stil arhitectural germanic.

Dorința lui de modernizare, îl fac să dezvolte educația, punând bazele primelor universități în România, la Iași și București.

După războiul ruso-turc, România se mărește cu Dobrogea și Carol I ordonă construirea primului pod peste Dunăre, între Fetești și Cernavodă pentru a lega noua provincie de restul țării.

Pe plan intern, el încurajează cu succes dezvoltarea urbanizării, a industriei, a economiei, stabilind și o puternică armată națională. Dar indiferența sa față de problemele unei populații în mare majoritate rurală, lipsită teribil de teren, va duce la două insurecții importante a țăranilor, în Valahia în aprilie 1888, apoi în Moldova și Valahia în 1907, o răscoală deosebit de violentă, a cărei represiune va costa viața la aproape 10 000 de oameni.

Carol a adus o prestanță și o stabilitate fundamentală în conducerea țării, cu toate că a manipulat partidele politice în favoarea intereselor lui. Carol a avut o singură fată, care a murit înainte de a împlini patru ani în 1874.

În absența unui moștenitor, Carol lasă fratelui lui cel mare, Leopold de Hohenzollern-Sigmaringen, succesiunea la tronul României. În octombrie 1880, prințul Leopold, renunță la tron în favoarea fiului său Guillaume care, la rândul său, abandonează după șase ani, renunțând la drepturile sale la tron în favoarea tânărului său frate, Ferdinand. Acesta devine Ferdinand I-ul la moartea lui Carol I. Elisabeta, soția lui Carol, încearcă să influențeze pe tânărul prinț, care trăiește la Sinaia, pentru ca să se căsătorească cu o prietenă intimă a ei, scriitoare celebră, Elena Văcărescu. Dar Constituția română, prevede că prințului îi este interzisă căsătoria cu o româncă. Datorită atitudinii sale, Elisabeta este exilată pentru doi ani la Wied, până când Ferdinand se căsătorește cu prințesa Marie d'Edinbourg (1875-1938), fiica lui Alfred I-er de Saxe-Cobourg și Gotha, duce d'Edinbourg și al marei ducese Maria Alexandrova a Rusiei, fiind nepoata reginei Victoria. Vor avea împreună șase copii

Ferdinand, născut la 24 august 1865 la Sigmaringen în Germania și decedat la 20 iulie 1927 la Sinaia, este regele

României între 1914 și 1927. El este una din personalitățile importante ale României, datorită Marii Uniri. Perioada lui Ferdinand va fi marcată de două evenimente majore: Primul Război Mondial și Marea Unire de după război.

După doi ani de neutralitate, în urma deciziei din 17 august 1916, Consiliul Coroanei prezidat de regele Ferdinand, intră în război alături de Franța, Anglia, Rusia și Italia. Cu toate că era născut neamț, loialitatea față de țară, plasează interesele României mai presus de legătura de sânge și în urma promisiunii de a fi un „bun român” se bate împotriva țării sale de origine (de aceea a fost numit Loialul). Ferdinand nu a sacrificat pentru România doar familia, dar și credința. Nebotezându-și copiii catolici, a fost excomunicat de papă. Începutul războiului nu a fost favorabil României, care a pierdut sudul țării, cu capitala la București. Familia regală și guvernul au fost forțați să fugă la Iași, devenită capitală. Dar armata română, condusă de generalii Alexandru Averescu și Eremia Grigorescu, ajutată de misiunea franceză condusă de generalul Henri Berthelot, a făcut dovadă de un mare eroism, reușind să stabilizeze frontul cu ocazia bătăliilor de la Mărăști, Mărășești și Oituz. În final, ofensiva armatei române a eliberat toată țara. La 18 noiembrie 1918, regele Ferdinand revine din refugiu la București în fruntea armatei sale, trecând pe sub Arcul de Triumf. După Basarabia, Bucovina și Transilvania au votat la Alba-Iulia unirea cu Regatul român. La 15 octombrie 1922 la Alba-Iulia, regele Ferdinand și regina Maria sunt încoronați ca suverani ai Marii Români. În 1923, o nouă Constituție este adoptată, adaptată la realitatea de după război și la crearea Marii Români. Astfel, după război, România s-a apropiat de valorile democrației occidentale și a economiei libere.

Din păcate după cinci ani de la încoronare, la 20 iulie 1927, regele Ferdinand părăsește lumea pe care o schimbuse. Moartea lui coincide cu cea a marelui om politic, Ion I.C. Brătianu, alt artizan al Marii Români din 1918. Astfel, 1927 a fost primul an de criză din istoria tinerei democrații române.

România de azi, nu poate fi imaginată așa cum este, fără să ne amintim de regele Ferdinand, un monarh care și-a sacrificat originile pentru a deveni suveranul providențial de care românii aveau atâta nevoie.

În timpul lui Ferdinand, monarhia a avut o perioadă de soliditate și stabilitate, necunoscând derapajul spre puterea absolută din timpul urmașului său, Carol al II-lea.

Carol al II-lea este fiul lui Ferdinand I și al Mariei de Edinbourg. Este regele României, între 1930-1940. Născut la 15 octombrie 1893 la Sinaia, moare la 4 aprilie 1953 la Estoril în Portugalia. El se exprimă de preferință în engleză și franceză. Călătorește mult și este pasionat de jocurile de noroc, de cai, mașini și avioane, cheltuind sume uriașe. Se căsătorește la 31 august 1918 cu Ioana Valentina, zisă Zizi Lambrino, fata unui ofițer de stat major. Căsătoria este anulată în 1919, lăsând în urmă un copil numit Mircea. La 10 martie 1921 se căsătorește cu Elena de Grecia. Căsătorit împotriva voinței sale, el are o legătură cu Elena Lupescu.

În 1925, Ferdinand îl forțează să renunțe la tron, datorită stilului lui de viață. Mihai, fiul cel mare al lui Carol este desemnat moștenitor al coroanei. România fiind o monarhie parlamentară, primește aprobarea acestei schimbări din partea Partidului Liberal la putere. Carol se instalează la Nice în Franța sub numele de Carol Caraiman, unde începe o viață dezordonată, cheltuind o parte din averea lui, la Monaco.

Carol al II-lea, a fost cel mai controversat rege al României, actele sale politice și din viața personală, generând numeroase dispute în opinia publică și pe scena politică. A renunțat de trei ori la prerogativele sale de moștenitor al Coroanei, timp în care relațiile sale amoroase au devenit subiect de controversă publică.

Deși în perioada domniei sale România a cunoscut cel mai mare avânt economic din perioada interbelică, aceasta s-a caracterizat prin permanentul conflict dintre rege și clasa politică. Carol dorea ca instituția monarhică să joace rolul principal în stat și s-a lăsat influențat în actele sale de camarila regală, încercând constant să discrediteze în ochii opiniei publice, formațiunile politice democratice. Cu inteligență a folosit momentul alegerilor din decembrie 1937, pentru a instaura în România un regim monarhic autoritar, autoritarismul fiind o caracteristică a majorității statelor din acea perioadă. Izolată pe plan diplomatic, România a trebuit să cedeze în fața presiunilor și să accepte pretențiile teritoriale revizioniste din vara anului 1940. Dezordinea generală din țară l-a determinat pe Carol să îl cheme la putere pe generalul Ion Antonescu, considerat singura persoană capabilă să conducă țara în tot acest context intern și internațional. Noul prim-ministru a fost investit cu puteri depline în stat.

Din punct de vedere politic, considerând sistemul parlamentar puțin eficient, el se sprijină pe mișcarea de extremă dreapta pentru a-și consolida puterea. El devine izolat în sistemul politic român, devenind contestat de Biserică, care-i reproșează modul său de viață, ca și de partidele democratice care se temeau de o politică autoritară. El instaurează o guvernare naționalistă cu tendință liberală până la adoptarea unei noi Constituții în 1938 care întărește politica sa. În paralel, el se distanțează de partidul fascist Garda de Fier, pe care el îl susținuse și pune în loc un partid unic. Deschizând frontiera soldaților polonezi în deruta începutului celui de al doilea Război Mondial, este obligat să cedeze o parte din teritoriul român Ungariei, Uniunii Sovietice și Bulgariei, care obțin respectiv, Transilvania, Bucovina și Basarabia și Dobrogea.

Carol al II-lea, abdică în favoarea fiului său Mihai I. Ultimii ani din viață i-a petrecut prin călătorii în străinătate alături de Elena Lupescu, stabilindu-se la Estoril, în Portugalia unde s-a stins din viață pe 4 aprilie 1953.

Mihai I născut la Sinaia la 25 octombrie 1921, având părinți pe Carol II și Elena de Grecia, moare la 5 decembrie 2017 la Aubonne în Elveția. Când principele Carol părăsește țara cu metresa lui Elena Lupescu, cunoscută mai mult sub numele de Magda Lupescu, renunțând la dreptul său la Coroană la 28 decembrie 1925, autoritățile îl

desemnează pe micul Mihai ca urmaș, care avea doar 4 ani. Suie pe tron la 5 ani, la 20 iulie 1927 la moartea bunicului său, Ferdinand, sub o regență compusă din unchiul lui, prințul Nicolae, patriarhul Miron Cristea și Gheorghe Buzdugan, președintele Curții de Casație. Regența lasă parlamentul să guverneze până la 8 iunie 1930, când tatăl său, Carol, revine în România, susținut de mișcarea carlistă, dezamăgită de ineficacitatea regimului parlamentar față de mișcarea extremistă.

Carol II, se proclamă el însăși rege, numindu-l pe Mihai, prinț moștenitor, anulează Constituția, formează Frontul Renașterii, numit dictatura carlistă, în care armata și jandarmeria duc un veritabil război civil împotriva Gărzii de Fier.

La 5 septembrie 1940, guvernul pro-nazist al mareșalului Antonescu montează o lovitură de Stat împotriva lui Carol II, pe care-l consideră anti-german. Antonescu îl forțează pe Carol II să abdice în favoarea fiului său la 6 septembrie 1940 și să părăsească țara. El îl proclamă pe Mihai rege. Deci Mihai urcă pe tron pentru a doua oară la 18 ani, dar nu exersează nici o putere, servind doar de paravan legitim regimului Antonescu. Dar el este cel care protejează vechii conducători democrați ca Iuliu Maniu și Ion Brătianu, arestați la domiciliu când aceștia protestează împotriva politicii lui Antonescu. El este acela care ajută Rezistența română în ascuns, mergând până a acoperi pe aviatorul Constantin (Băzu) Cantacuzino. Mihai este acela care ajută aviatorii (piloții) aliați căzuți în România, sau furnizând mijloace de comunicație și o pază, misiunii clandestine inter-aliat la București.

La 23 august 1944 când armata roșie este deja în România orientală, regele și oamenii poliției pro-aliati, declanșează o lovitură de stat împotriva lui Antonescu, care este închis. Mihai proclamă atunci loialitatea României

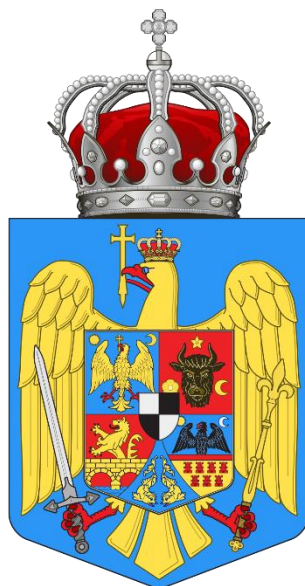
față de Aliați, declară război Germaniei naziste și deschide țara Armatei Roșii, ceea ce nu împiedică Uniunea Sovietică să aștepte până la 12 septembrie pentru a acorda armistițiu și asta, cu scopul de a ocupa România ca pe o putere dușmănoasă învinsă și nu ca pe o țară aliată.

La 6 martie 1945 o lovitură de stat comunistă, susținută de serviciile sovietice, forțează regele să numească un guvern pro-sovietic, Mihai ignoră că soarta țării sale a fost decisă la 9 octombrie 1944, când la conferința de la Moscova, Aliații îl abandonaseră lui Stalin în schimbul renunțării acestuia la tot sprijinul acordat rezistenței comuniste grecești.

La 21 august, protestând împotriva lui Petru Groza, regele intră în grevă. În decembrie, greva regală devine subiect de discuție la Conferința trilaterală între Anglia, Statele Unite și URSS, găsind o soluție de compromis: primirea reprezentanților partidelor democratice în sânul guvernului.

La 30 decembrie 1947, comuniștii amenințând să omoare studenții care manifestau în favoarea sa, îl forțează pe rege, prin șantaj, să abdice și să se exileze, anulând monarhia și proclamând Republica Populară Română. Actul de abdicare precizează că monarhia devenise un obstacol serios împotriva dezvoltării României, lăsând poporului român libertatea de ași alege o nouă formă de Stat, atunci când Partidul Comunist Român instalase deja dictatura sa și că alegerea între mai multe posibilități dispăruse.

După căderea comunismului, regele Mihai se întoarce în România contribuind prin prestigiul său personal la aderarea țării noastre la NATO. El a militat pentru cauza României în lumea întreagă, prin vizite, conferințe, apariții în presă și la televiziune.

Stema Regatului României (între 23 iunie 1921 și 30 decembrie 1947).

By Răzvan Pala, CC BY 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=3476273>

VERSURI

Marcela Straua

ȘI S-AU TREZIT IZVOARE

Bucuriile zăvorâte prin ghețuri
Se deschid în primăvara timpurie,
Ca să răsfire crengile în dansuri,
Cu gânduri despletite-n fantezie.

Și aleargă prin ploi, căutând un curcubeu,
Dispersia, culori să-nvioneze,
Razele iubirii țâsnind instantaneu,
Inimile în pereche să păstreze.

Și s-au trezit izvoare, curg peste piatra
Chinuită-n stranii simțiri iernale,
Floarea de colț, în mod vădit, idolatra,
Se simte regina florilor din vale.

Mugurii din codru-s gata să plesnească,
Plutește izul dulce, de reavăn pământ,
Pădurea-i pregătită să găzduiască
Alaiuri de păsări, rotindu-se-n cânt.

DACĂ...

Dacă struna mea ciupită,
În zadar își strigă dorul.
Dacă mintea chinuită
N-odihnește visătorul...

Dacă plâng note-n arpegii
Și-ndoiala mă apasă,
Deschizând sutura răni,
Căutând leac pentru angoasă...

Dac- arcușul tremurând,
Scoate sunete ascuțite,
Note-n lacrimi înecând
În partituri-nvechite....

E că mă gândesc la țară
Și încerc dorul să-l exprim
Când tristețea mă doboară
Și nu știu să o reprim.

S-APROPIE SFÂRȘITUL TOAMNEI MELE...

Când voi vedea că într-o primăvară ,
În straturi nu mai pot înflori vise,
Că albe nopți, dorințele doboară
Și parcă toate porțile-s închise..

Iar florile de lămâiță uscate ,
Arse-s de roua-lacrimă, sărată,
De suspine și amăgiri mascate,
Pe tulpina lămâiței, scuturată..

Când voi vedea în ochii triști, doar umbre,
Fără a putea privi ploaia de stele,
Doar derularea amintirii sumbre,
S-apropie sfârșitul toamnei mele.

Și în suflet toamna va usca petale,
De trandafiri din a ta grădiniță,
Bucet-bilet cu declarații banale,
Atârnat în zăvorul de la porțiță.

Și dacă îmi vei citi o poezie,
Care pretinzi că-mi este destinată,
Nu voi suspecta... o ipocrizie,
Mă voi ruga să fie adevărată.

ARȚARULE..

Cu brațe crengi spre mine-ntinse
Arțarule, m-ademenеști!
Cu boabe rouă -n zori prelinse
Pe părul meu, mă răcorești.

O frunză-mi leagănă amintirea
I-ascunsă în frunzele- simbol.
Sub umbră-ți va înflori menirea,
Căutată mult, dând lumii ocol.

Aș trece iarăși printre nori
Peste ocean, m-aș face punte,
M-aș risipi prin ceață -n zări
Sau peste ap- aș pluti luntre.

Pe un ram, înmugur-o simțire
A înverzit pe-același trunchi,
Privește arțarul cu uimire..
Vor trăi - împreună, un mănunchi.

POEZII

George Filip

PAȘTELE

Răsar din noapte trupuri de femei
Pruncii se mută în vise de bărbați.
Copacii urcă în cer adolescenți
Iar mieii pur și simplu se vor sacrificați

Sorb strop de Lună din fântâni
Și florile și păsările cântă
O muzică cerească ninge lumea
Și apele și munții se frământă

Plutește-n crezul nostru o întrebare
cerul cu pui e o catapeteasmă
În graiul lumânărilor dansează
Smirna purificată în mireasmă

E clipa cea mai sacră de credință
Când preoții-l anunță pe Împărat
Hristos a înviat!... Luați lumină
E-adevărat, creștini, e-adevărat!

Iisus coboară-n sufletele noastre
Pe aripi de petale din cais
Iar noi îl mângâiem cu pocăință
Pe rănilor ce nu i s-au închis .

Ne dojenește sfânt - fără cuvinte
Și știe că din nou îl vom trăda,
Dar va veni la anul... și la anul
Și-n aleluia ne va tot ierta .

...Să-ntindem lume, praznicul iubirii,
În sufletele noastre - viu - renaște
Un Dumnezeu cioplit din suferință
Și în ȚARĂ e frumos și e PAȘTE .

ÎNVIERE

Bat clopotele peste Terra...
Pe trema Stelei ce s-a dus ,
Sfințind cu Duhul atmosfera
Se-ntoarce pe pământ-Iisus

Luați lumină din lumină
Uimiți de semnul cel divin
Dar puiul -Om, care se închină,
În cartea sfântă e creștin .

De Iuda se decreștinează
Când fierbe neamul în coșmar,
Apocalipsa o scurtează
Dar cel ce s-a născut cu har.

Purtăm povești și bube rare
Cu lumânări de crez în mâini
Dar știm că Dumnezeu-mare
Ne-mparte pește, vin și pâini

Hristos a înviat - tăcere...
Și dă-ți cămașa la vecini
În noaptea sfântă de Înviere
Să fim mai blânzi și mai creștini

Noi ne iubim-cei ce cuvântă
Prin Evul ăsta poluat
Rostiți creștini parola sfântă
Rostiți HRISTOS A ÎNVIAT!

...Atunci o noapte de lumină
Se naște purificator
Iar Învierea e divină
Și-i re-nvierea tuturor .

E Paște, e Sfântul Paște
Cuvântul nostru-i de prisos:
Creștinul, ce-l recunoaște
Din toate glăsuie Hristos

Și am un gând spre România,
Spre neamul încă sufocat,
Oameni, puneți în chingi urgia
Români - Hristos a înviat!

A TRECUT UN POET

A trecut pe la noi un poet
Luminat ca o Bună-Vestire
Să ne învețe tainele zborului
Mărginit de nemărginire

Priviți ! a rostit răspicat
Cu o metaforă îmblânzind Soarele,
Și marea a îngenunchiat, calmă,
Sărutându-i, supusă, picioarele

-Fiți încrezători !, poetul a zis :
Când Marea lovește în țărături nebună,
Zvârliți un fruct de curaj spre înalt
Și aspru se face potcoavă de Lună.

Spre seară a venit gândul de dor,
După ce multe din taine s-au spus
Copiii s-au visat vinovați de iubiri
Și-n alte suflete poetul s-a dus...

POEZII BASARABENE

Lilian Curevici

DOAR...

...Doar să-ți închipui și pari a obosi
Să vezi plângând cei pomi de pe alee,
Când viața doar începe-a înflori,
Iar stelele se-nghesuie-n 'Lactee...

Doar să gândești ar fi chiar incorect,
Orgoliul fiindu-ți călăuză
-N-ai fost nicicând un om prea înțelept
De „Tatăl Nostru” ți-a lipsit pe buză...

Doar să visezi la viața-n veșnicie,
Ne-având icoană, cruce, nici credință
Desigur, e-o cumplită...sărăcie
Și un pustiu, lipsit de pocăință.

Să nu mai vezi un Soare, zi de zi,
Și iarba-iertătoare verde-n rouă,
O pasăre-n pridvor a ciripi
E doar...durere și e dată nouă...

PLOPII...

...Și dealul-tătaie, și mama-colină
Mă dor zi și noapte, când norii suspină,
Iar cerul m-ascunde-n căpițe de paie
Când Soarele arde, -nainte de ploaie.

Mă caută valea, ecoul său dulce,
O, Doamne, cu el mai departe m-aș duce
Să-nconjor o lume, de-a lungul și latul,
Să tot mai colind și apoi...cu uratul.

Se-ndeamnă puținii mei plop de pe deal
-n orchestră de gală pe aripi de val
Și vreau să mă-ntâmpine, primii, în sat,
-Căci...ultimii-au fost, cândva, de-am plecat...
O, iartă-mă, Doamne, plecarea-mi fugară,
Nu este-o mândrie, ci-i chiar-o...povară,
E -o cruce de plumb, ce te-apasă, să doară,
Povară imensă, departe de țară...

...Și poate, Pământul, o fi nu prea mare,
Cu anii, încet, chiar și timpul dispare,
Doar plopilor...mă dor, peste multe decenii,
-Ai satului îngeri, ei sunt gardienii...

MI-AM ZIS...

...Mi-am zis să nu mai scriu rebel,
Punându-mi pixul pe hârtie,
Să fiu un fel de...scrib-model,
Dând naștere la poezie...

Mi-am zis să fiu cumva...lejer,
Indiferent ce-n lume doare,
Fără tichet, dar...pasager, -
O palmă dată nu omoară...

În tot ce fac, să plac la toți, -
O fi la modă și-i mai simplu,
Ce mai contează, care-s hoți? -
Pe toate le rezolvă timpul...

Mi-am zis să port și ochelari,
Chiar dacă-n jur...totu-i vizibil,
Înconjurat de măcelari
Să râd, căci tot e admisibil...

Mi-am zis să nu mai amintesc
De tinerețea-mi zbuciumată,
Oricum, n-am vrut să depășesc
Ce se trăiește-n doar o viață...

Mi-am zis să nu-mi mai recunosc
Nici plopilor din copilărie,
Căci pentru simțul omenesc
Provoacă numai...alergie.

...Dar, Doamne, - atunci nu aș fi eu,
Nu vreau, nu pot, nu e posibil,
Să fiu cu suflet de...ateu
Când sunt creștin...ireversibil.

Și va rămâne să trăiesc
Atât, cât o să zică Domnul,
Să scriu, mereu, doar ce gândesc,
Chiar de o fi să supăr...globul...

VERSURI

Alexandrina Iurcu-Balan

CUVINTELE

Cuvintele ceartă, cuvintele iartă...
Cu ele iubim, mințim sau rănim.
Le spunem în strigăt, le spunem în șoaptă,
Chiar și în tăcere atât cât trăim.

Spuse adesea-n durere prea mare,
Ies ascuțite și pline de rău.
Înfipse-n suflete, urma lor doare,
Iar rănilor-adânci se vindecă greu.

Cuvintele pot topi munți de gheață
Și inimi trecute prin grele-ncercări.
Și pot readuce speranța în viață,
Dar și disperare, și răni și dureri!

E greu să alegem adesea cuvinte
Când vrem să vorbim spontan, răspicat.
Dar trebuie zilnic să luăm aminte
Că dacă vorbim, rănim și-i păcat!

Și chiar de-am ales cuvinte tăioase,
Atunci când suntem între-ai urii pereți,
Să știm a rosti și cuvinte frumoase,
Precum „te iubesc” și „te rog să mă ierți”!

DAC-AR FI IUBIREA...

Dac-ar fi iubirea un întins de stele,
Să ne încălzească sufletele reci,
Am primi la voie razele din ele
Și s-ar umple-n vaduri albiile seci.

Dac-ar fi iubirea ploaie-n plină vară,
Am ieși sub stropii binecuvântați
Și-am cunoaște pacea de odinioară,
Dragostea apusă-ntre surori și frați.

Daca-ar fi iubirea muguri primăvara,
Dătători de viață și de bucurii,
I-am păzi de-nghețuri și am sta pe-afară,
Să nu cadă firavi, să rămână vii.

Dar iubirea este veșnică durere,
Doină fluierată dintr-un nai de dor,
Scară spre urcușuri sau o grea cădere,
Dar spre osândire, plânsul stelelor...

LACRIMI DE FLUTURI

Atunci când tu nu vei mai fi
Sau poate când nu voi fi eu,
Că încă mă iubești voi ști,
Când vei veni în gândul meu.

Și-apoi, iubindu-mă mai mult
Și, măcinat de dorul greu,
Din gând, un fluture tăcut,
Să te așezi pe pieptul meu!

Și numai de-i mișca un pic
Din aripi sau din vreun picior,
Voi ști că nu ești un nimic,
Voi ști că porți același dor!

Cu-n fâlfâit să mă atingi,
Zburând în gându-mi înapoi...
Plângând, să văd că și tu plângi
De dor de mine... și de noi.

PROMISIUNE

Mulți ani am hoinărit prin dor, cu dorul viu în mine,
Ba îmi doream să îl omor, ba să-l vorbesc de bine.
Ca să mă-mpac, de multe ori, am renunțat la luptă,
Dar deîndată-mi resimțeam inima-n două ruptă.

Și cum să definești un dor, când n-are prag nici poartă?
E cel mai aprig călător reîntâlnit în soartă!
Te tot îndeamnă să-l urmezi, precum ai urma vântul!
Fugi după el, deși nu-l vezi, când spulberă pământul...

Știu că, în anii ce-au rămas, voi osteni mai tare
Să îmi urmez, fără răgaz, a dorului chemare!
Să mă las dusă de-al lui stol, tot străbătând pământul,
Să-l răscolesc și să-l potol, scriind, durut, Cuvântul.

RUGĂ-N VÂNT

Cobor în sat cu pași de umbră,
Și-n piept îmi bate-un dor tăcut.
O, Doamne-al mamei și-al luminii,
Mi-e dor de tot ce s-a pierdut.

Mi-e dor de tata-n poarta mică,
De vișinul cu flori în geam,
De glasul stins ce parcă strigă,
Murmur de stih din vechiul psalm.

Mi-e dor de serile de-acasă,
Când drumul suspina a sfânt,
De mâini ce miroseau a pâine
Și cerul cobora-n mormânt.

Țese-mi Tu, Doamne, fir de rază,
Să văd din nou ce n-am uitat:
Un clopot, satul, o icoană —
Și eu, pribeag, suflet plecat.

Și tot ce-a fost se face ram
În pomul gândului tăcut,
O casă mică, fără geam,
Și-un clopot care bate-n lut.

Cobor în suflet ca-ntr-o slujbă,
Ca-ntr-un amurg de suflet frânt,
Mi-e dor de ei, de nemurire,
Mi-e dor de mine — rugă-n vânt.

EPIFANIE

Te simt în ramuri, când abia tresar,
În vântul blând ce trece printre frunze,
Ești început și sfârșit secular,
Tăcere ce în ceruri se ascunde.

Când treci prin lume, nu lași niciun semn,
Nici sunet, nici lumină nu te leagă,
Dar chipul tău, în gândul meu solemn,
Rămâne ca o taină ce mă-ncearcă.

POEZII

Andreea Elena Licau

Cuvântul tău e drum și izbăvire,
Și-n el găsesc răspuns la tot ce-i greu —
Într-o lumină blândă de zidire
Îți simt prezența, Dumnezeuul meu.

DRUMUL CRUCII

Să nu-ți vinzi sufletul, că-i dar de-nțelepciune,
Crescut din rugi și lacrimi de părinți.
Mai bine-un drum cu dor și rugăciune,
Decât în tron de aur și-un sac plin de arginți.

Mai bine plângi cu Domnul într-o seară,
Decât să râzi cu cei fără de rost.
Căci trece slava lumii ca o ceară —
Și doar credința-ți va rămâne adăpost.

Fii om smerit, cu fruntea în lumină,
Și nu te-abate, chiar de ești strivit.
Că-n pașii tăi, o cruce ți se închină —
Iar cerul te așteaptă preaslăvit.

JERTFA DIVINĂ

În zori de zi, cu cerul ca o rană,
Se frânge-un clopot greu din mănăstiri,
Pe crucea goală-nvie iar nădejdea,
Din lacrimi se ridică răstigniri.

Cu pași de foc, sub bolta primenită,
Se-aprind altare-n piepturi de păcat,
Iar vântul varsă-n flăcări nevăzute
Cuvintele ce Domnul le-a iertat.

Se-ntoarce Fiul — stea de suferință —
Pe umeri duce moartea biruită,
Cu spini în trup și-n glasul Lui lumină,
Păcatul plânge, ruga e-mplinită.

Din pietre curg icoane și mirare,
Se sparg tăceri în fluvii de cântări,
Hristos a Înviat! — și dintr-o moarte
Se naște-n noi o lume fără ieri.

Să cânte-n noi Lumină din Lumină,
Să tremure pământul sub altar,
Hristos a înviat! Jertfa-i divină,
Adevărat a Înviat! – cu har.

FLORI DE RUGĂCIUNE

Se scaldă lin colina-n flori de măr,
Iar satul doarme-n straie de poveste,
Pe culmi plâpânde urcă fum ușor
Și-n curți miroase-a pâine și poveste.

Biserica din deal tresaltă lin,
Cu turla albă-n soare înflorită,
Și clopotul, cu glas adânc, divin,
Răsună peste lumea liniștită.

Pe uliți se aude-un pas de dor,
Copiii zburdă-n triluri de mirare,
Sub ramul greu, cu muguri de pridvor,
Se-aude iar o tainică chemare.

Lumina Învierii stă-n genunchi,
Pe prispa unei case-ngălbenite,

Și timpul tace-n freamătul de lunci,
Căci Paștele adie-n clipe sfinte.

SUB POVARA CRUCII

Pe umeri blânzi o cruce grea se-ntinde,
Cu zgomot surd cetatea se-nfioară.
În pași de rugă sângele se-aprinde,
Și cerul tace-n suferinț-amară.

Pietrele curg sub tălpile de carne,
Iar biciul strigă-n aer ca un tunet.
Pe drumul greu, pământul geme-n taină,
Cu suflet gol cuvântul lor e-un sunet.

Un strop de milă o privire-n ceață –
O mamă plânge fulgerând pământul.
Iar Fiul, dus de dragoste măreață,
Zâmbește blând zdrobind în El cuvântul.

Sub crucea grea o lume se ridică.
Prin sânge scris un drum spre înviere,
Pe osul Golgotei se face frică,
Dar El pășeste drept spre Înviere.

POEZII Gabriel Beer

ACEASTĂ VIAȚĂ CA O UMBRĂ

Această viață ca o umbră
De Tine Doamne-i însorită,
Încredințată spre-a fi jertfa
Iubirii Tale dăruită.

Ce singură-i acuma umbra
Și tăcută ca o strană,
Pe-acest drum ce este între
Rugăciune și icoană.

De ce-am rămas vii doar cu trupul
Iar pentru suflet moartea-i zi,
Când, bunăoară, fără știre
Tot ce-am sculptat ne va lovi.

Închide-Ți îndurarea-n noi,
Lupta ne-o fi încununată,

Și ne-om găsi din nou pe noi
Și moștenirea Ta lăsată.

Dezleagă pașii căderii
Căci încătușată-i firea,
De porțile necredinței
Și cheie îi e pieirea.

Iartă-ne de-această viață
Până vom învăța iertarea,
Și ne-om face pâinea zilei
Crucea și îngenuncherea.

Mai vorbește încă odată
Cu a noastră neascultare,
Doamne, că avem o viață
În care și umbra-i moare.

DE-AI ȘTI DOAMNE

De-ai ști Doamne cât mă doare
Când te calcă în picioare
Că-i Luni sau Vinerea Mare,
Zi de-odihnă sau de post,
Că-n lume nu mai ai rost.

De-ai ști Doamne cât mai plâng
Când văd biserici la pământ
Și cenușa lor în vânt,
Când cuvântul Ți-l rostesc
Dar cu nesaț se-mbogățesc.

De-ai ști Doamne ce trist sunt
Când sufletele își tot vând
Răului ce-l au în gând,
Lumii pe plac să îi fie
În loc să-ți slujească Ție.

De-ai ști Doamne cât mă doare
Când se roagă din picioare
Să le mai dai o scăpare,
De la pedeapsa cerească
Pentru pofta lor trupească.

De-ai ști Doamne cât mai plâng
Că-n inimi doar ură-și strâng
Și poruncile îți frâng,
Căci tot ce știu să iubească
E mândria omenească.

De-ai ști Doamne ce trist sunt
Căci la crucea Ta plângând
Nimeni nu mai este stând,
Clopotele nu mai bat,
De Tine toți au uitat.

De-ai ști Iisuse al meu
Acest veac cât e de greu,
Cum ne-ai spus Doamne mereu,
Dar mă rog noapte și zi
Cât mai repede să vii.

IISUSE, CRUCEA TA O PORT

Crucea de câte ori o văd
Mi-aduc aminte și-ncet plâng,
Că agățat de ea Ai fost
Ca eu în ceruri să ajung.

Mi-ai dat s-o văd arzând pe boltă
Și flăcări căzând pe pământ,
Și am înțeles, o Doamne
Că era sângele Tău sfânt.

Iar semnul ei când eu îl fac

Sufletul de Duh mi-e plin,
Liniștea-mi și mângâierea
Știu ca de la ea îmi vin.

Când o ating umbra-i o simt
Cum mă binecuvântează,
Tu de pe ea te-ai înălțat
Și mi-ai lăsat lumina trează.

Rugăciunea-i când rostesc
Bucuria mi-e-nzecită,
Și privesc a ei minune
De cuvântu-Ți însoțită.

Iisuse crucea ta o port
Căci mi-ai cerut s-o am cu mine,
Ca mântuire, nu povară
Și într-o zi voi fi cu Tine.

ÎN CASA TA

În casa Ta, sufletul meu
Respiră fără mine,
Căci unde Doamne-n altă parte
Eu Te strig, iar Tu pe nume
Mă chemi la viață fără moarte.

Când Tu cobori pân' la obârșii
În ființa-mi ce te cheamă,
Toți sfinții mă cuprind într-înșii
Și-aud a Maicii Tale șoaptă
Când cu lumina Ta mă mângâi.

Și curge albă ca o apă
În inima mea povârnită,
Ce-n lacrimi îți duce dorul
Vindecată de ispită
Și deschide ușa larg, duhului,
el călătorul.

Porțile cerului le văd deschise
Și Îți simt cuvântul viu,
Iar că sunt cu Tine-atunci
Nu-nțeleg nici cei ce știu
Ci privesc ca niște prunci.

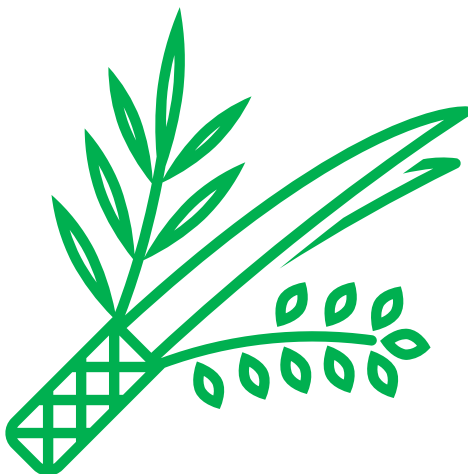
Ale Tale daruri când primesc
Precum un sceptru-al păcii mele,
Ce simt e gust Dumnezeiesc
Ce îndulcește lacrimi grele
În rugăciunea ce-o rostesc.

În casa Ta, smerit când vin
Lumina vieții îmi aprinzi,
Doar ea să fie-al meu sfârșit
Și de-ale Tale brațe-ntinse
Eu să mă simt ocrotit.

Doar în casa Ta, o Doamne
Mă simt ca o lumânare,
De sfânta lumină aprinsă
Care arde și nu doare
Și în veci nu este stinsă.

Și bucuria mea e-n duh
Ce-atunci cu Tine coexistă,
Și vrea a spune celor morți
Că moartea lor nu există,
Iar Tu ești deja la porți.

Si-apoi, din casa Ta când plec
Simt că mă întorc pe cruce,
La piept duhovnicește-o țin
Căci mântuirea-mi va aduce
În casa Ta, Doamne, Amin.

DIN ACTIVITĂȚILE CULTURALE ȘI ADMINISTRATIVE ALE CATEDRALEI NOASTRE

Preot Liviu Alexandrescu

Cu ocazia hramului de Buna Vestire 2025, copiii de la școala duminicală au prezentat un frumos program artistic și cultural. Îmbrăcați în haine tradiționale românești, în prezența unui public numeros, au dat startul bucuriei praznicale.

Pe lângă artiștii de muzică populară ca: doamna Paula Alecu și domnul Leonid Seramet, am fost onorați de prezența marelui violonist internațional Florian Costache și de doamna profesoară de pian Tatyana Davidenko.

Mulțumim tuturor celor care au contribuit la succesul acestui program artistic, tradițional și cultural.

Mulțumim doamnelor profesoare, care veghează la educația religioasă și morală a copilașilor noștri, în mod voluntar. Dumnezeu să le răsplătească osteneala!

Mulțumim Catedralei,, Buna Vestire” pentru posibilitatea de a oferi cursuri gratuite de religie.

De asemenea, mulțumim distinșelor doamne din Biserica noastră, care s-au ostenit și au pregătit ca de fiecare dată delicioasele bucate tradiționale românești.

2025-03-23 **Casa Română - HRAM**
Catedrala Ortodoxă Buna Vestire Montreal

Interpretă de muzică populară
PAULA ALECU

2025-03-23 **Casa Română - HRAM**
Catedrala Ortodoxă Buna Vestire Montreal

Artist interpret
LEONID SARAMET

O parte din grupul doamnelor care au pregătit bucatele pentru Hramul „Buna Vestire”

2025-03-23 Casa Română - HRAM
Catedrala Ortodoxă Buna Vestire Montreal

Biblioteca Catedralei noastre „Buna Vestire”, are peste 22.000 de volume de cărți în limba română, franceză și engleză, fiind una dintre cele mai cunoscute biblioteci din Canada.

Cărțile aparțin Bibliotecii noastre și sunt la dispoziția cititorilor sub formă de împrumut.

Pentru informații privind programul bibliotecii, vă rugăm să contactați preotul paroh Liviu Alexandrescu, la numărul: 514-892-4844 sau adresa de email: liviualexandrescu@yahoo.com

Mulțumim preotului Liviu Alexandrescu pentru toată coordonarea și efortul de a mobiliza oamenii voluntari, cât și tuturor credincioșilor care s-au alăturat la aceste activități.

Angela Faina - „Portal mănăstiresc” - Meteora, Grecia
Grafică, tehnică mixtă, 23 cm x 21 cm